

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

Salafismus v Německu

Bc. Marie Řeháková

Plzeň 2015

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra blízkovýchodních studií

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Blízkovýchodní studia

Diplomová práce

Salafismus v Německu

Bc. Marie Řeháková

Vedoucí práce:

Mgr. Daniel Křížek, Ph.D.

Katedra blízkovýchodních studií

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2015

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedeníh pramenů a literatury.

Plzeň, květen 2015

Poděkování

Děkuji vedoucímu své práce Mgr. Danielu Křížkovi, Ph.D., za poskytnutí odborných rad a cenných připomínek.

Obsah

1	ÚVOD	6
2	POJMOSLOVÍ.....	7
	2.1 Stručné vysvětlení vybraných arabských termínů.....	7
	2.2 Vymezení ideologických pojmů.....	9
3	SALAFISMUS.....	14
4	MUSLIMOVÉ V NĚMECKU.....	17
	4.1 Muslimové v Německu po 2. světové válce	17
	4.2 Právní status muslimských komunit.....	19
5	TYPOLOGIE SALAFISMU	20
	5.1 Purističtí salafisté	23
	5.2 Političtí salafisté.....	25
	5.3 Džihádističtí salafisté.....	26
6	STRUKTURY SALAFISTICKÉHO Hnutí	28
7	VÝVOJ SALAFISMU V NĚMECKU.....	28
8	ZNÁMÍ KAZATELÉ.....	34
	8.1 Hassan Dabagh	34
	8.2 Pierre Vogel	38

8.3 Sven Lau	45
8.4 Ibrahim abú Nagie	47
9 VÝVOJ SALAFISMU V KONKRÉTNÍCH SPOLKOVÝCH ZEMÍCH	48
9.1 Severní Porýní-Vestfálsko	48
9.2 Hesensko	54
9.3 Bavorsko	55
9.4 Brémy	56
9.5 Berlín	58
9.6 Ostatní spolkové země	58
10 PROCES RADIKALIZACE	60
11 PREVENCE	63
11.1 Prevence radikalismu v oblasti péče o mládež a politického vzdělávání	66
11.2 Prevence radikalismu ve školách	67
12 ZÁVĚR	69
13 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ	71
14 RESUMÉ	74

1 ÚVOD

Mnou předložená diplomová práce se zabývá tématem Salafismus v Německu. Jedná se o téma, které je již poměrně delší dobu intenzivně sledováno německými médii i širokou veřejností. Jeho aktuálnost dokládá i zájem ze strany bezpečnostních úřadů a stále častěji se vyskytující odborné publikace.

Definovat obecně pojem salafismus je poměrně komplikované. U autorů zabývajících se termínem salafismus nacházíme rozdílná vysvětlení. Tato práce tak chce mimo jiné přispět i v oblasti obecného pojednání o fenoménu salafismus a následně se konkrétněji věnovat salafismu na území dnešního Německa.

Podle A. Lindow se za salafismus označuje soudobé hnutí *salafíje*, které má kořeny v 19. století v Egyptě.¹ O. Beránek ve své dizertační práci píše:

„Termín salafista v současném kontextu může odkazovat na kohokoliv, kdo – ať už oprávněně, či nikoliv – tvrdí, že jeho ideologie představuje návrat k původnímu poselství ze 7. Století zprostředkovanému Muhammadem a rozvedenému generacemi řádně vedených předků.“²

V německém kontextu si pod tímto pojmem můžeme představit od zakládání salafistických spolků, islámských škol, přes pořádání islámských seminářů, propagandistických akcí, až k pořádání veřejných demonstrací. Obsahy jejich misijních činností, propagandistických videí a vydaných knih, které zveřejňují především na internetu, ukazují široké spektrum a fragmentaci tohoto proudu, počínaje puristicky smýšlejícími kazateli a konče radikálními extremisty – džihádisty. Ke své ideologii fundamentálního směru islámu lákají veřejnost především na svých

¹ LINDOW, A. 2014, s. 20.

² BERÁNEK, O. 2007, s. 32.

internetových stránkách. Jejich misijní činnost se nezaměřuje pouze na muslimy, které chtějí přivést na ten „správný“ islám, ale obracejí se také na nemuslimské obyvatelstvo. Proto počet konvertitů v Německu je nezanedbatelný a každým rokem stoupá. Odhadovaný počet salafistů v Německu se pohybuje kolem 6000, z celkového počtu 4 miliónů muslimů žijících na území dnešního Německa.³

Cílem této diplomové práce je vysvětlení pojmu salafismus v Německu, podání uceleného přehledu klíčových salafistických kazatelů a představení jejich postojů a názorů v rámci německého salafismu. Tím se budu zabývat jak v rámci celého Německa, tak i jednotlivých spolkových zemí. Následovat bude jejich komparace.

Rozložení práce bude odpovídat pořadí výše uvedených cílů. Na začátku práce se budu věnovat stručnému vysvětlení vybraných arabských termínů a vymezení ideologických pojmů. V následujících kapitolách přiblížím salafismus jako ideologii, stručně popíšu život muslimů v Německu po 2. světové válce a typologii a strukturu salafistického hnutí. Dvě stěžejní kapitoly věnuji prezentaci salafistických kazatelů působících na německém území a přehledu vývoje salafistické scény v konkrétních spolkových zemích. V závěrečných kapitolách nastíním proces radikalizace a její prevence.

Ve své práci budu vycházet primárně z cizojazyčné literatury. Vedle anglicky psané literatury to budou především německy psané prameny. Využiji materiály vydané různými spolkovými ministerstvy a vybrané výroční zprávy jednotlivých spolkových úřadů pro ochranu ústavy (*Bundesverfassungsschutzbericht*).

³ Das Statistik-Portal. Anzahl der Muslime in Deutschland nach Glaubensrichtung im Jahr 2014. [cit. 14.5.2015]. Dostupné z: <http://de.statista.com/statistik/daten/studie/76744/umfrage/anzahl-der-muslime-in-deutschland-nach-glaubensrichtung/>.

2 POJMOSLOVÍ

2.1 Stručné vysvětlení vybraných arabských termínů

Bid'a - Tento pojem znamená zavrženíhodnou novinku. Je vnímána jako něco cizorodého, co není islámské, a proto to musí být odsouzeníhodné. Postupem času začali muslimští právníci rozlišovat mezi „dobrou novinkou“ (*bid'a hasana*) a „špatnou novinkou“ (*bid'a sajj'a*).⁴

Da'wa - V arabštině znamená doslovně tento pojem - pozvánka - a obecně se jedná o způsob přivést nevěřící k víře, je to metoda přesvědčování o správné víře, kterou využívají mnozí kazatelé při svých misijních aktivitách. Militantní hnutí interpretují *da'awu* jako „volání“ směrem k muslimům, aby se navrátili k čistší formě náboženství, k té původní formě rané muslimské komunity. Ve 20. století se stala *da'wa* základem pro sociální, ekonomické, politické a kulturní aktivity stejně jako domácí i zahraniční politickou strategií, stala se zdůvodněním odpoutání se od světského Západu a výzvou pro členství ve správné islámské komunitě. Moderní hnutí se orientují především na univerzální výzvu k víře spíše než na obracení nemuslimů.⁵

„Vyzývej k cestě Pána svého moudrostí i kázáním krásným a ved' s nimi spor slovy nejlepšími! Pán tvůj zná nejlépe ty, kdož z cesty Jeho zbloudili, a zná dobře i ty, kdož správně jsou vedeni.“ (16:125).⁶

Idžtihád - Je to jeden z klíčových pojmů islámského práva (*fighu*). Jedná se o kvalifikované užití úsudku znalce islámského práva, který jej využije k odvození norem, vycházejících z uznaných právních pramenů.

⁴ FLEISSIG, J.; BAHBOUH, Ch. 1993, s. 29-30.

⁵ Oxford Islamic Studies Online. *Dawah*. [cit. 10.5.2015]. Dostupné z: <http://www.oxfordislamicstudies.com/article/opr/t125/e511>.

⁶ Korán, přeložil Ivan HRBEK, s. 302.

Pouze jen několik učenců má právo tento postup využívat. Ten, co toto oprávnění má, se pak nazývá mudžáhíd. Uplatňuje se v situacích, kdy zmínka o daném případě se nenachází ani v Koránu, ani v Sunně. Po založení právních škol se šířilo přesvědčení, že „brány idžtihádu jsou zavřené“ a proti tomuto názoru se vzepřeli někteří reformisté, jako například Ibn Tajmíja (13. / 14. století).⁷

Širk - Znamená přidružování někoho či něčeho k Alláhovi, stavění někoho nebo něčeho na jeho roveň, což se pokládá za jeden z nejtěžších hříchů. Ten, kdo by tak činil, se nazývá *mušrik*. Toto přidružování zapříčiní narušení konceptu *tawhídu* (viz níže). Dříve si pod tímto pojmem mohlo představit několik fenoménů, ať to byli různé teologické směry, nebo stoupence jiných náboženství. V dnešní době je pod tímto pojmem myšleno označení pro jakéhokoli vyznavače polyteistického náboženství.⁸

*„Bůh věru neodpustí, je-li k Němu něco přidružováno, ale odpustí, komu chce, věci jiné než toto. A kdokoli přidružuje k Bohu, ten dopouští se hříchu těžkého.“ (4:48).*⁹

Tawhíd - Tawhíd je klíčový pojem v islámské teologii. Jedná se o dogma boží jedinečnosti a vnitřní jednotnosti¹⁰, které hlásí také muslimské vyznání víry neboli šaháda, která zní: Ašhadu an lá iláha illá 'lláh wa Muhammadan rasúlu 'lláh. „Vyznávám, že není božstva kromě Boha a Muhammad je posel Boží.“¹¹

Takfír – prohlášení, které označuje muslima za nevěřícího.¹²

⁷ OSTŘANSKÝ, B. 2009, s. 85.

⁸ Ibid, s. 189.

⁹ Korán. Přeložil Ivan HRBEK, s. 527.

¹⁰ OSTŘANSKÝ, B. 2009, s. 202.

¹¹ KROPÁČEK, L. 2006, s. 92.

¹² Oxford Islamic Studies Online. *Takfir*. [cit. 13.5.2015]. Dostupné z: <http://www.oxfordislamicstudies.com/article/opr/t125/e2319>.

2.2 Vymezení ideologických pojmů

Fundamentalismus

Původně se za fundamentalisty označovali stoupenci protestantského hnutí na počátku 20. století v USA, kteří odmítali modernitu, biblickou kritiku, evoluční teorii a kladli velký důraz na doslovné chápání Bible. V této době se začaly objevovat snahy propojit náboženství s politikou. Krom toho, že se snažili zakázat výuku darwinismu na veřejných školách, tak vedli také kampaně mířené proti interrupcím a práv homosexuálů.¹³

Původně byl užíván tento pojem uvnitř náboženství, kde bylo vyžadováno: „*neměnnost dogmat a jejich nové interpretace, trvajících na jejich původních rituálech, zvycích i na původním právu, na způsobu kontroly náboženského života a na původním způsobu života vůbec.*“¹⁴

Přibližně od 70. let minulého století se tento výraz začal více používat ve spojení s islámem.¹⁵ T. Meyer vidí fundamentalismus jako „*odpor proti moderním přístupům v náboženství a odpor proti otevřenému myšlení ve vědě.*“¹⁶ H. Pfürtner definuje fundamentalismus jako „*útěk k radikalismu, často spjatý s násilím, spolu s odmítáním dostatečné vnímavosti k realitě, racionality a rozvíjení svobody pro jednotlivce a společnost.*“¹⁷

V Malé encyklopedii islámu od Jiřího Fleissiga a Charifa Bahbouha se islámský fundamentalismus definuje takto: „*Jedná se o směr hlásající návrat k prvotnímu islámu, k jeho zdrojům různými způsoby a metodami.*

¹³ KROPÁČEK, L. 1996, s. 11-13.

¹⁴ PETRUSEK, M.; VODÁKOVÁ, A. 1996, s. 325.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Ibid, s. 14.

¹⁷ Ibid.

*Je to do jisté míry reakce na reformismus, který není schopen uspokojivě řešit všechny konflikty s požadavky moderního vývoje.*¹⁸

Podle Kropáčka se fundamentalismus projevuje neústupností a nesnášenlivostí. Kriticky hodnotí západní kulturní vlivy a z Koránu si vybírá záměrně jen určitá témata.¹⁹

Fundamentalismus hlásí návrat k původnímu náboženství, k náboženským textům, vyžaduje čistotu islámu, že správnou cestu nelze najít v kapitalismu ani v komunismu, vyžaduje upevnění teokratických sociálních struktur a klade důraz na navrácení tradičního postavení žen ve společnosti.²⁰

Islamismus

V ideologickém rámci fundamentalismu se formuje užší proud politického islámu a to islamismus, jehož cílem je vytvoření islámského řádu.²¹

Definice islamismu dle M. Mozaffariho zní: *„Islamismus je náboženská ideologie s holistickým výkladem islámu, jež konečným cílem je podrobení si celého světa všemi prostředky.*²²

Tento pojem se skládá ze slova islám, který představuje náboženství jako takové a přípony – ismus, která udává to, že se jedná o nějaký směr či ideologii. O islámu nelze mluvit jako o monolitu, během jeho historie se vytvořily různé teologické a právní školy, které se od sebe v mnoha ohledech liší. Ani Korán nemůže poskytnout lidem přímé a jednoznačné příkazy, jak by se měli zachovat, neboť obsahuje v určitých případech rozporuplné příkazy a principy. Nalezneme v něm skupiny

¹⁸ FLEISSIG, J.; BAHBOUH, Ch. 1993, s. 85.

¹⁹ KROPÁČEK, L. 1996, s. 31.

²⁰ PETRUSEK, M.; VODÁKOVÁ, A. 1996, s. 326.

²¹ KROPÁČEK, L. 1996, s. 32.

²² MOZAFFARI, M. 2007, s. 21. [cit. 5.5.2015]. Dostupné z:

http://pure.au.dk/portal/files/22326292/What_is_Islamism_Totalitarian_Movements_article.pdf.

veršů spadajících do mekkánského období a skupiny veršů spadajících do medínského období. Mekkánské období, které se datuje přibližně v rozmezí let 610 – 622 našeho letopočtu, je charakterizováno poměrnou tolerancí a pluralismem.

„Vy máte své náboženství a já své náboženství mám.“(109:6)²³

Zato období medínské, datované v letech 622 – 632 našeho letopočtu, se nese spíše v duchu politiky, touze po moci a válce.

„Zabíjejte je všude, kde je dostihnete, a vyžeňte je z míst, odkud oni vás vyhnali, vždyť svádění od víry je horší než zabití. Avšak nebojujte s nimi poblíže Mešity posvátné, dokud oni s vámi zde nezačnou bojovat. Jestliže však vás tam napadnou, zabte je – taková je odměna nevěřících!“(2:191).²⁴

K veršům z tohoto období se často odkazují právě islamisté. Korán proto nelze brát jako hlavní zdroj islámu, pokud se vezmou v potaz k tomu i další zdroje islámského práva (*sunna* – soubor výroků a činů proroka Muhammada, *idžmá'* – souhlasný názor autorit a *qijás* - analogie), tak získáme nepřeberné množství různých výkladů toho „správného“ islámu. Oproti tomu, dalo by se říct, že islamismus jakožto ideologie se jeví mnohem konkrétněji.²⁵

Islamismus se stává více než jen „náboženstvím“ ve smyslu určitého přesvědčení k vykonání soukromé modlitby či jiných rituálů, ale slouží jako celkový způsob života s pokyny pro politické chování a sociální chování. Některé jeho prvky jsou transformovány do ideologických pravidel. Jedná se o ideologii, která považuje za vzor období života proroka a snaží se o změnu společnosti v duchu této doby.²⁶

²³ Korán. Přeložil Ivan HRBEK, s. 160.

²⁴ Korán. Přeložil Ivan HRBEK, s. 465.

²⁵ MOZAFFARI, M. 2007, s. 21. [cit. 5.5.2015]. Dostupné z:

http://pure.au.dk/portal/files/22326292/What_is_Islamism_Totalitarian_Movements_article.pdf.

²⁶ Ibid, s. 22.

Holistický přístup vidí Mozaffari v přesvědčení islamistů, že jejich „pravý“ islám je celistvý a zahrnuje všechny aspekty života. Tato celistvost, která má být trvalá a věčná a má být nastolena ve světovém měřítku, je založena na nedělitelnosti náboženství, způsobu života a vlády.

Islamisté chtějí obnovit *chalífát*, protože jsou nespokojeni se současnou situací, kdy nemuslimové ovládli území, které kdysi patřilo muslimům (například otázka Palestiny), nebo když jsou muslimové nuceni žít pod nějakou neislámskou vládou. Obnova *chalífátu* je prvním krokem k islamizaci světa. Z jejich pohledu představuje islám univerzální náboženství, jehož cílem je vládnout celému světu.²⁷

„Proste Boha o pomoc a buďte trpěliví, vždyť země Bohu náleží a On v dědictví ji dává tomu, komu chce ze služebníků Svých. A šťastný konec náleží bohobojným!“... „Byli jsme utištěni předtím, než jsi k nám přišel, i po tom, cos k nám přišel.“ Řekl: „Možná že Pán váš zahubí nepřátele vaše a učiní vás nástupci jejich na zemi, aby viděl, jak si budete počínat.“²⁸(7:128-129).

Wahhábismus

V 18. století na území dnešního státu Saudské Arábie vedl Muhammad ibn Abdulwahháb (1703–1792) společně s rodinou as-Saud reformní náboženské hnutí, které se považovalo za hnutí nesoucí ten jediný správný nezkažený islám. Za cíl si kladlo *da'wu*, obnovení skutečného smyslu *tawhídu*, zpochybnit všechny tradiční principy, vytvořené během staletí jako například islámské právní školy a súfismus, a zamezit praktikám uctívání a navštěvování hrobek. Všechny tyto praktiky jsou považovány wahhábity za *širk* (mnohobožství), *kufr*

²⁷ MOZAFFARI, M. 2007, s. 23. [cit. 5.5.2015]. Dostupné z: http://pure.au.dk/portal/files/22326292/What_is_Islamism_Totalitarian_Movements_article.pdf.

²⁸ Korán. Přeložil Ivan HRBEK, s. 407.

(nevěřící), *ridda* (odpadlictví) a *bid'a* (inovace).²⁹ Následovníci Abdulwahhába, podle kterých by všichni muslimové měli následovat příklad proroka a řádně vedených předků (*as-salaf as-sálih*), se sami označovali za *muwahhidún* (vyznavači jedinosti Boží), *ahl as-sunna wa 'l-džamá'a* (lid *sunny* a společenství věřících) a také se často vyskytovalo označení *hanbalovci* podle Ibn Hanbala, jehož právní škola, založená v 9. století, je nejrozšířenější školou právě na území Saudské Arábie. Však nejrozšířenější je označení *wahhábijún* (wahhábité), který byl vytvořen jejich ideovými oponenty, kteří kladli důraz na to, že jejich učení vzniklo pouhým člověkem a nezakládá se tedy na náboženské povaze.³⁰

Wahhábité nesmějí dělat různé aktivity, které ostatní muslimové dělají, například je přísně zakázáno poslechu hudby nebo kreslit lidských či zvířecích postav.³¹ Za základní náboženský text je považován Korán a *Sunna*. Na ortodoxní sunnity nahlízejí wahhábité jako na někoho, kdo žije ve stavu *džáhilije* (nevědomost, předislámské pohanství) a pouze sami sebe považují za nositele správného čistého islámu.³²

Džihádismus

V otázce pojetí islámského státu a jeho zřízení mají jak fundamentalisté, tak i islamisté různé názory. Jejich názory se liší v otázce provedení nastolení takového státu. Může tak nastat prostřednictvím *da'wy*, politickou participací nebo obranou a šířením islámu – *džihádem*.

Zatímco většina muslimů je toho názoru dosáhnout vytvoření islámského státu pomocí *daw'y* nebo politické participace, ta menší část z nich je právě pro *džihád*. Džihádisté odmítají jakýkoli kompromis a

²⁹ MOUSSALLI, A. 2009, s. 4. [cit. 28.4.2015]. Dostupné z: <http://conflictsforum.org/briefings/Wahhabism-Salafism-and-Islamism.pdf>.

³⁰ BERÁNEK, O. 2007, s. 30-31.

³¹ MOUSSALLI, A. 2009, s. 4. [cit. 28.4.2015]. Dostupné z: <http://conflictsforum.org/briefings/Wahhabism-Salafism-and-Islamism.pdf>.

³² Ibid, s. 5.

ústupky s neislámskou vládou. *Džihád* se může definovat různými způsoby, někdo si pod tím představí agresivní válku, vojenské akce a útoky, někdo jej bere jako vnitřní osobní boj.³³

Obecně řečeno, džihádismus je proud islámského fundamentalismu, který si za cíl klade nastolení islámského systému, zavedení *šarí'y* (islámského náboženského práva) a obhajuje násilí, které k dosažení těchto požadavků často využívá.

3 SALAFISMUS

Salafíja je hnutí islámského reformismu, které se koncentrovalo na konci 19. století v Egyptě.³⁴ Důsledkem západní koloniální nadvlády toužili muslimové po obrodě islámu. Mnozí z nich ji viděli v návratu k čistotě islámu prvních generací muslimů a návratu ke Koránu. Významným představitelem tohoto hnutí v Egyptě byl Rašíd Ridá, žák Muhammada Abduha a Džamáluddína al-Afgháního, který se stal později inspirací pro Hasanna al-Banná, zakladatele Muslimského bratrstva a Sajjida Qutba. Tento návrat však pojali jako aktivní boj a ne jako náboženskou odevzdanost.³⁵

Tato salafistická tendence se však neobjevuje poprvé až v 19. století, ale našli bychom ji po celou dobu islámu. Podle A. Lindow by se *salafíja* dala rozdělit do období klasické *salafíje*, předmoderní, moderní a současné.³⁶

Základem tohoto hnutí je doslovné lpění na praktikování „čistého“ islámu takzvaných „ctihodných předků“ (as-salaf as-sálih). Vedou se různé diskuze, kdo přesně k těmto předkům patří. Islámští učenci se shodli, že jsou to současníci proroka Muhammada (as-sahába), tato

³³ CEYLAN, R. 2012, s. 188-190. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: http://www.ofg.uni-osnabrueck.de/jahrbuch-pdf/2012/JP_2012_Ceylan.pdf.

³⁴ LINDOW, A. 2014, s. 20.

³⁵ KROPÁČEK, L. 1996, s. 39-40.

³⁶ LINDOW, A. 2014, s. 20.

generace končí Málikem Ibn Anas (zemřel roku 795), zakladatelem málikovské právní školy, pak generace následovníků (tábi'ún, 2. generace) a jejich další následovníci (tábi'ú at-tábi'ín, 3. generace), jejímž posledním představitelem je Ibn Hanbal (780-855). Právě doba Ibn Hanbala by se dala považovat za období klasické *salafije*.³⁷

Vysvětlit pojem *salafija* v celé své šíři je dosti komplikované a to z toho důvodu, že nemůže být vymezen jednou konkrétní skupinou a ani jej nelze zařadit do jedné určité doby. Stoupenci tohoto proudu následují různé náboženské vzory, ať je to Ibn Hanbal, nebo například Muhammad Abulwahháb. Tato ideologie se v průběhu času měnila a vyvíjela, protože byla nucena reagovat během doby na rozdílné výzvy.³⁸

Jak již bylo zmíněno, do klasické *salafije* se řadí Ibn Hanbal, který hlásal navrácení se k islámu „ctihodných“ předků. Založil jednu ze 4 islámských právních škol – hanbalovskou, která se řadí k nejkonzervativnějšímu proudu. Ibn Hanbal odmítal vše, co byla nedovolená náboženská novota (*bid'a*) a zastával ten názor, že jediný správný zdroj je Korán a *sunna*. V otázce *takfíru* (prohlášení, že člověk se stává nevěřícím) nebyl až tak radikální, jako jiní stoupenci salafismu. Naplnění *takfíru* spatřoval například tehdy, když muslim nedodrží modlitby, když pije alkohol, nebo pokud hlásil odchylky v islámském učení. Velký důraz kladl na *tawhíd*, jelikož s Bohem se nedá nic ani nikdo srovnávat.³⁹

Představitelem předmoderní doby je Ibn Tajmíja (1263-1328). Ten stejně jako Ibn Hanbal odmítal veškeré novoty, které by znehodnocovaly čistý islám, byl proti řecké logice, mystikům a kultu světců, který pokládal

³⁷ LINDOW, A. 2014, s. 21.

³⁸ Ibid, s. 22.

³⁹ Ibid, s. 24-26.

za neslučitelný s vírou v jednoho Boha. Zato usiloval o obnovu idžtihádu.⁴⁰

Propojení státu a náboženství považoval za velmi důležité a nutné, neboť podle jeho názoru může stát nabídnout lidem „to dobré“ a zakázat „to špatné“.

„Nechť stane se z vás obec, jež bude vyzývat k dobrému, přikazovat vhodné a zakazovat zavrženíhodné. A takoví budou blažení.“ (3:104).⁴¹

„...a Věří v Boha a v den soudný, přikazují vhodné a zakazují zavrženíhodné a soutěží v konání dobrých skutků; a to jsou pravý zbožní.“ (3:114).⁴²

Jádro salafistického vyznání je *tawhíd*, neboli víra v jednoho Boha. Ten zahrnuje tři složky, *tawhíd ar-rubúbijja* – tvrzení, že Bůh je jediný tvůrce světa a suverén vesmíru, *tawhíd al-asmá wa as-sifát* – boží vlastnosti jsou jedinečné a nic se jim nevyrovná a *tawhíd al-ibáda* – Bůh jako jediný má právo na to, aby byl někým uctíván. Tyto tři složky *tawhídu* jsou pro salafisty nezbytně nutné, aby byl člověk akceptován jako „opravdový muslim“.⁴³

Salafistické hnutí je velmi fragmentované, však všechny salafisty spojuje společné vyznání víry a shodnou se na základních náboženských otázkách jako původ Boha, Koránu, základy víry, role lidského rozumu a další. Vyznání poskytuje „návody“ pro každodenní život a postup při vytváření právních postojů na současné problémy.⁴⁴

⁴⁰ KROPÁČEK, L. 2006, s. 75-76.

⁴¹ Korán. Přeložil Ivan HRBEK, s. 505.

⁴² Ibid, s. 506.

⁴³ WIKROROWICZ, Q. 2006, s. 208-210. [cit. 18.3.2015]. Dostupné z:

http://archives.cerium.ca/IMG/pdf/WIKTOROWICZ_2006_Anatomy_of_the_Salafi_Movement.pdf.

⁴⁴ Ibid, s. 207.

4 MUSLIMOVÉ V NĚMECKU

4.1 Muslimové v Německu po 2. světové válce

Po skončení druhé světové války přicházeli do Spolkové republiky Německo studenti a pracující z muslimských zemí s vidinou nových pracovních příležitostí. Koncentrovali se buď ve studentských městech nebo v obchodních a průmyslových oblastech jako Mnichov nebo Hamburk.

V 50. letech se začali tvořit na německém území četné organizace a spolky, které byly založeny hlavně na etnicitě nebo konkrétním náboženském proudu islámu. Od této doby vznikají tzv. *Migrantenselbstorganisationen* (nezávislé organizace migrantů), které jsou zakládány přistěhovalci jako organizace dobrovolníků, snažící se o prosazování svých zájmů. Kromě podpory sportu, jazyka, náboženství nebo kultury dané země původu konkrétních přistěhovalců se zapojují i do řešení otázek migrace a integrace.⁴⁵

V 50. a 60. letech byli mezi imigranty především muži, kteří byli přijímáni na dočasnou výpomoc při rychlém budování poválečné výstavby a hospodářské konjunktury, kde nebylo třeba žádné kvalifikace. V německy hovořícím prostředí se tato pracovní síla zažila pod označením *gastarbeiter* a předpokládalo se, že po nějakém čase se vrátí zpět do své země. Tito gastarbeitři bydleli v ubytovnách a velkou část svého výdělku posílali do své země rodinám.

Následkem hospodářské krize byl zastaven nábor pracovních sil. Za pracujícími muži přijel do Německa i zbytek jejich rodin, podle svých

⁴⁵ PRIES, L. 2013. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: <http://www.bpb.de/gesellschaft/migration/kurzdossiers/158870/was-sind-migrantenselbstorganisationen>.

finančních možností si našli bydlení. Bylo to většinou na okrajích měst v panelových domech, které byly v porovnání s jinými lokalitami cenově dostupnější. Takto vznikala sídliště, ve kterých převažovala muslimská část obyvatel nad místními. Zprvu šlo pouze o nalezení levného bydlení, ale později si tyto lokace volili i nově příchozí a to podle etnické příslušnosti a také jazyka. Znovushledání muslimských rodin mělo za následek zviditelnění islámu ve veřejném prostoru. Rodiny praktikovaly islám v každodenním životě, začaly vznikat muslimské kavárny, restaurace a řeznictví s nabídkou *halál*⁴⁶ pokrmů. Se souhlasem městských úřadů byly zakládány mešity, od 70. let byly tamějšími muslimskými obcemi zakládány sociální a vzdělávací centra a začaly se také objevovat muslimská knihkupectví a kulturní střediska. Během 80. a 90. let nebyla již povolena imigrace z ekonomických důvodů, ale žadatelům, hrozícím nebezpečím v jejich vlasti, byl poskytnut patřičnými úřady azyl.⁴⁷

V muslimských zemích se klade velký důraz na rodinu, zakládají si na udržování blízkého kontaktu pokud možno se všemi svými příbuznými a právě to v Německu postrádali, na místo svých postrádaných rodin často nastoupily různé organizace, ve kterých mohli udržovat nějaké vztahy alespoň s jinými muslimy. Obzvláště pro ženy je toto odloučení složité, chybí jim podpora příbuzných a sociální prostředí ovlivňované ženami, tyto vztahy jim zprostředkovávají přístup do společnosti a na veřejnost. Islám jim stýkání s nemuslimskými ženami nezakazuje, jde však většinou o jazykovou překážku. Jen málo z nich se začlení do pracovního procesu, pak jsou odkázáni pouze na svého muže. Jedná se o formu osamění, kterou islámská společnost nezná.⁴⁸

⁴⁶ Tento pojem se používá v souvislosti se všemi předměty a činnostmi, které jsou podle islámské tradice povoleny.

⁴⁷ KLAPETEK, M. 2011, s. 35-41.

⁴⁸ KLAPETEK, M. 2011, s. 35-41.

4.2 Právní status muslimských komunit

Podle ústavy Spolkové republiky Německo došlo stejně jako ve Francii k oddělení církve od státu a zatímco Francie vylučuje náboženské organizace z veřejného prostoru, tak v Německu jsou součástí.⁴⁹ Náboženské skupiny mohou od státu získat za určitých podmínek status právní osoby s veřejnými právy a poté mohou zakládat například své vlastní školy, získávat příspěvky apod. Tento status získala římskokatolická církev, protestantské církve i židovská obec automaticky, ale ostatní náboženské skupiny musejí o něj zažádat a získají ho jen za určitých podmínek, například musí dokázat, že nejedná v rozporu s ústavou. V současné době v Německu tento status právní osoby s veřejnými právy žádná muslimská organizace nemá.⁵⁰

⁴⁹ BARŠOVÁ, A.; BARŠA, P. 2005, s. 188.

⁵⁰ KLAPETEK, M. 2011, s. 35-41.

5 TYPOLOGIE SALAFISMU

Salafisté obecně po celém světě představují velmi různorodou komunitu, všichni však sdílejí puritánský přístup k náboženství, kterým se snaží vyvarovat inovacím a snaží se žít takovým životem, jaký žil prorok Muhammad. Jednotlivci i skupiny této komunity odrážejí rozličné postoje k důležitým tématům, jako je *džihád*, odpadlictví od víry a aktivismus, náboženští učenci často zastávají dokonce i odlišné juristické přístupy.⁵¹

Salafisté v Německu představují heterogenní hnutí zahrnující různé proudy, které jsou atraktivní v Německu hlavně pro mladé lidi. Příznivci tohoto hnutí si rozumí mezi sebou jako univerzální hnutí a ne podle určitého etnického a kulturního vzoru jako tomu bývá například v nezávislých organizacích migrantů (Migrantenselbstorganisationen).⁵²

Typologie tohoto hnutí je však poměrně složitá. Z pohledu Spolkového úřadu pro ochranu ústavy („*Bundesamt für Verfassungsschutz*“) se toto hnutí dělí na politické a *džihádistické* a to z toho důvodu, že s termínem „salafismus“ je operováno pouze v souvislosti jako jedné kategorie islamismu a apolitický proud není tedy brán v potaz. Politický salafismus se opírá především o intenzivní propagandu svého náboženství, nazývající *da'wa*, aby mohli příznivci tohoto směru šířit své myšlenky a s tím získat politický a společenský vliv. Oproti tomu zastánci *džihádistického* salafismu věří, že své cíle mohou uskutečnit především skrze násilné činy.⁵³

⁵¹ WIKROROWICZ, Q. 2006, s. 217. [cit. 18.3.2015]. Dostupné z: http://archives.cerium.ca/IMG/pdf/WIKTOROWICZ_2006_Anatomy_of_the_Salafi_Movement.pdf.

⁵² CEYLAN, R.; KIEFER, M. 2013, s. 75.

⁵³ Bundesrat, 2011, str. 12. [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://www.innenministerkonferenz.de/IMK/DE/termine/to-beschluesse/20110622.html?nn=4812206>.

Mnozí experti, zabývající se tímto oborem, jsou kritizováni za pojetí tohoto tématu právě výhradně z bezpečnostně politické perspektivy.⁵⁴ Jedním z kritiků tohoto přístupu je Richard Gauvain, který ve své knize uvádí, že po 11. září 2001 se veškerá vědecká činnost omezeně zaměřila na vztah mezi salafismem a *džihádismem*, i přesto, že stoupenci *džihádistického* salafismu jsou v menšině. S tím je spojeno také vyhledávání na internetu, při zadání slova „salafismus“ se objeví nespočet článků spojující salafismus s džihádismem a objevují se zprávy obsahující hesla jako terorismus, sebevražedné útoky, radikalizace apod. Autor uvádí, že tyto zprávy mají všechny stejný účel a to politický, že jejich jediným cílem je zkoumat salafismus k „*pochopení svého nepřítele a vyhrát tak válku proti terorismu*“.⁵⁵ Autor nechce samozřejmě zpochybňovat to, že salafismu a *džihádismu* spolu úzce souvisí, snaží se rozprodit a osvětlit jednostrannou debatu, ve které plno aspektů salafismu zaniká.⁵⁶

V četných publikacích, které se mi dostaly do rukou, bylo v souvislosti typologie salafismu často odkazováno na jméno Quintana Wiktorowicze a na jeho práci „*Anatomy of the Salafī*“, který kategorizuje salafisty do třech základních skupin. Dělí je na puristické salafisty, kteří nahlízejí na politiku jako na možnost, jak sejít z pravé cesty. Političtí salafisté zdůrazňují aplikaci salafistického vyznání v oblasti politiky, kterou berou jako důležitou, protože má vliv na sociální nahlížení a vliv božského práva v oblasti legislativy. Džihádisté podle něho zaujmají daleko útočnější názor a tvrdí, že současnost volá po násilí a revoluci. Všechny tři frakce sdílejí společné vyznání, ale nabízejí odlišné interpretace

⁵⁴ BEHNAM, S. T; HAZIM, F., 2014, s. 24.

⁵⁵ GAUVAIN, R., 2013, s. 12.

⁵⁶ Například jejich vnitřní heterogenita a některých salafistů přímá kritika al-Qá'idy. (GAUVAIN, R., 2013, s. 12).

současného světa a jeho doprovodných problémů a tak i odlišné způsoby řešení. Rozdíly nejsou ve víře, ale ve způsobu nahlížení.⁵⁷

Tyto tři kategorie se od sebe liší v metodách (*manadžih*), kterými chtějí dosáhnout přeměny společnosti na základě určitých pradávných islámských společenských paradigmat. Určení této typologie slouží ke kategorizaci a systematičnosti zkoumaného jevu. Jedná se o jakési ideální typy, které jsou vytvořeny na základě určitých charakteristických znaků, takovéto zařazování nemusí však nabízet viditelnou hranici, která by jednotlivé skupiny viditelně rozdělovala, ale naopak se tyto skupiny navzájem překrývají.⁵⁸

Podle Niny Wiedl je tato kategorizace vytvořena převážně na analýze salafistických hnutí a jejich metodách, které se ale vztahují k Saudské Arábii a Jordánsku. Následně se pak tato analýza využívá v německém kontextu, kde však salafisté žijí v menšině a k dosažení svých cílů využívají jiných metod, než ve zmíněných zemích. Svou typologii dělí do čtyř skupin.⁵⁹ Nina Wiedl vychází z dělení salafistického hnutí na tři skupiny převážně z práce Q. Wiktorowicze avšak ji trochu pozměňuje. Německé salafisty dělí na striktně kvietistické (vliv Madchalího), na mainstream salafisty (Hassan Dabbagh, Pierre Vogel), radikální politické salafisty (DieWahreReligion) a džihádistické salafisty (Millatu-Ibrahim).⁶⁰

⁵⁷ WIKTOROWICZ, Q. 2006, s. 208. [cit. 31.3.2015]. Dostupné z:

http://archives.cerium.ca/IMG/pdf/WIKTOROWICZ_2006_Anatomy_of_the_Salafi_Movement.pdf.

⁵⁸ Ceylan, R., Kiefer, M., (2013): s. 82.

⁵⁹ Wiedl, N., (2014): s. 412.

⁶⁰ Behnam, S., Hazim, F., (2014): s. 26.

5.1 Purističtí salafisté

Jedná se o nejryzejší formu raženého saudského salafismu a reprezentanti tohoto proudu se pokoušejí vystrnadit z této ideologie veškeré západní a jiné vlivy.⁶¹ Předpokládá se, že tato větev salafistů patří v Německu k nejpočetnější skupině.⁶²

Pojmem puritanismus je všeobecně myšlena nadměrná snaha po „čistotě“ učení, stoupenčí se vyznačují dodržováním přísně mravného životního stylu.⁶³

Zvláště charakteristické pro puristické salafisty, na rozdíl od jiných fundamentalistů, je jejich cíl obrátit lidi na islám, stejně jako dosáhnout přeměny veškeré společnosti v duchu islámského systému skrze následující nepolitické metody: *Da'wa* (doslova pozvání, misijní činnost), *tasfija* (očistění), *tarbija* (náboženské vzdělání).⁶⁴ Rozhodující pro ně je šíření myšlenek, že prorok Muhammad v první polovině svého života prováděl pouze misionářskou činnost a zakázal jakýkoli odpor proti politickým vládcům, aby nové náboženství nebylo ničím ohroženo.⁶⁵

Aby se lépe dalo pochopit, proč odmítají zapojení se do politiky, musí se dobře porozumět výrazům *sunna* a *bid'a*. Salafisté věří, že veškeré lidské chování může být rozděleno na akt *sunny* a na akt *bid'a*.⁶⁶ Zakládání politických spolků nebo stran považují za inovace a nedovolené „novoty“ (*bid'a*), pokládají je za výdobytek západních

⁶¹ BAEHR, D. 2012, s. 240. [cit. 3. 4. 2015]. Dostupné z: http://www.sicherheitsforschung-magdeburg.de/journal_archiv.html.

⁶² CEYLAN, R., KIEFER, M., (2013): s. 83.

⁶³ PETRUSEK, M.; VODÁKOVÁ, A. 1996, s. 902.

⁶⁴ CEYLAN, R., KIEFER, M., (2013): s. 84.

⁶⁵ BAEHR, D. 2012, s. 240-241. [cit. 3. 4. 2015]. Dostupné z: http://www.sicherheitsforschung-magdeburg.de/journal_archiv.html.

⁶⁶ OLIDORT, J. 2015, s. [cit. 31. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2015/02/salafism-quietist-politics-olidort/brookings-analysis-paper_jacob-olidort-inside_final_web.pdf.

demokratických vlád, které vedou ke korupci a nespravedlnosti.⁶⁷ Toto vysvětluje, proč mnoho salafistů odmítá politické strany, nacionalismus nebo národní stát.⁶⁸

Skrze zbožné jednání podle proroka Muhammada ve všech oblastech života by měla být vyzdvihována celková společenská zbožnost a tím by měl být nastolen „zlatý věk“. Tento vývoj by měl probíhat zdola. Etablování islámského systému do společnosti je dané nezbytnou podmínkou a to, že změna musí probíhat postupně nejdříve u jednotlivců, rodiny a skupiny. Tento dlouhodobý cíl nelze dosáhnout politickou participací ani násilnou ozbrojenou akcí, obě tyto metody purističtí salafisté striktně odmítají.⁶⁹

Striktně puristické a kvietistické učení šíří přes internet skupina německých studentů islámské školy „Dar al-Hadíth“ v Jemenu. Tito studenti jsou převážně ovlivněni saudským učencem Rabí ibn Hádí al-Madchalí (nerozeného roku 1931) a jemenským šajchem Muqblem bin Hádí al-Hamdaním.

Příznivci Madchalího vytýkají takzvaným mainstream-salafistům, že jsou ovlivňováni politickými ideami a strategiemi Muslimského bratrstva, Sajída Qutba a Muhammada Surura Zaina al-Abidinse.

Nejvíce příznivců salafistického proudu se řadí k tzv. mainstream salafismu. K tomuto směru patří kazatelé jako například Hassan Dabbagh zvaný šajch Abú Hussein (nar.1972), Mohamed Benhsain zvaný Abú Džamal (*1961) a Muhammad Ciftci – Abú Anas (*1973). S tímto směrem souvisí také misijní činnost směřovaná k nemuslimům a propagace

⁶⁷ BAEHR, D. 2012, s. 241. [cit. 3. 4. 2015]. Dostupné z: http://www.sicherheitsforschung-magdeburg.de/journal_archiv.html.

⁶⁸ OLIDORT, J. 2015, s. [cit. 31. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2015/02/salafism-quietist-politics-olidort/brookings-analysis-paper_jacob-olidort-inside_final_web.pdf.

⁶⁹ CEYLAN, R., KIEFER, M., (2013): s. 85.

převážně puristického náboženského učení směřující k muslimům s omezeným přijetím metod mimoparlamentární opozice, jako například protestních shromáždění a kampaní. Velká část z nich jsou toho názoru, jako známý salafistický učenec Násir ad-Din al-Albání, že se muslimové předtím, než se politicky sjednotí, musejí nejdříve sjednotit nábožensky (pomocí *tasfijou* a *tarbījou*). Jiní zase podporují od arabského jara salafistické strany v muslimských zemích. Němečtí mainstream-salafisté jsou nábožensky ovlivněni nejen od saudsko-arabských náboženských učenců puristického proudu a učenců al-Albáního, ale také od egyptských kazatelů Muhammada Hassana a šejcha Abu Ishaq al-Hawaini (dřívější žák al-Albáního), pak také saudského učenec Muhammada al-Arifího – stejně tak jako vzor v oblasti *da'wa* – mezinárodně známý kazatelé Yusuf Estes nebo Bilal Philips.⁷⁰

Mainstream-salafisté se často odvolávají v islámsko-právních záležitostech na současné právní „posudky“ na saudskou radu nejvyššího náboženského učení a na správce internetových stránek Islam-Q&A Muhammada Saliha al-Munajjida. Z tohoto okruhu mainstream-salafistů se od roku 2008 vytváří samostatná skupina kazatelů, které Nina Wiedl ve svém článku klasifikuje jako radikální salafisty. Například kazatel Ibrahim Abou-Nagie (*1964) a jiní aktivisté skupiny „Die Wahre Religion“, šíří jejich ideologii v Německu především pomocí *Da'wa* (šíření pravého islámu pomocí kázáním) a *tarbija*.⁷¹

5.2 Političtí salafisté

Političtí salafisté se snaží šířit své myšlenky skrze intenzivní misijní činnosti – *da'wa*, aby dosáhli změny ve společnosti. Za svůj cíl si kladou uznání a zavedení islámského práva *šarí'y* jako platného politického

⁷⁰ Wiedl, N.,

⁷¹ Wiedl, N.,

systemu.⁷² V dílčích oblastech se příslušníci politického salafismu staví proti terorismu, zdůrazňují mírumilovný charakter islámu a vyhýbají se otevřenému volání po násilí. Však nelze říct, že by jej zcela odmítali, k použití násilí jako nástroje k dosažení svých cílů mají ambivalentní vztah.⁷³

Politici salafisté mají společného s puristickými salafisty jejich způsob vedení života a to na základě striktně dodržujících náboženských norem. Aby se potvrdila správnost jejich ideologie, je na rozdíl od puristů vyvíjen aktivní politický tlak na společnost a často upozorňují ve své náboženské rétorice na politické či sociální nedostatky.⁷⁴

Různé salafistické proudy se mezi sebou neshodou, za jakých konkrétních podmínek by mělo být použito násilí, což vysvětluje plynulý přechod mezi politickým a džihádistickým salafismem.

Na rozdíl od puristicky orientovaných salafistů by měla změna společnosti probíhat ze shora. Jsou zastánci toho názoru, že až po přijetí islámského systému, kterým dosáhnou reforem ve vzdělání, ekonomice a v dalších sektorech, se následně projeví zbožnost i v individuální sféře.⁷⁵

5.3 Džihádističtí salafisté

Takto orientovaní salafisté představují v Německu pouze menšinový proud, který se nezaměřuje na misijní činnost ani na politické aktivity. Od politických salafistů, i přes to, že sdílejí ty samé ideologické základy, se liší především v jejich zvolené strategii, kterou chtějí

⁷² CEYLAN, R., KIEFER, M., 2013, s. 85.

⁷³ Bundesamt für Verfassungsschutz und Landesbehörden für Verfassungsschutz, (2012): *Salafistische Bestrebungen in Deutschland*, Kolín, s. 8.

⁷⁴ CEYLAN, R., KIEFER, M., 2013, s. 90.

⁷⁵ Bundesamt für Verfassungsschutz und Landesbehörden für Verfassungsschutz, (2012): *Salafistische Bestrebungen in Deutschland*, Kolín, s. 8.

dosáhnout svých cílů.⁷⁶ V tomto proudu salafistů hraje důležitou roli otázka *takfíru*, skrze který označují všechny své ideologické nepřítelé za nevěřící a za nepřátele islámu a tím si nábožensky legitimizují použití násilí jak na muslimské vládcy⁷⁷, tak částečně i na západní cíle⁷⁸. Stoupenci tohoto hnutí jsou ovlivněni džihádistskou ideologií Abú Muhammada al-Maqdisiho (*1959) stejně jako konceptem absolutní boží suverenity od Sajída Qutba (Milníky).

Reprezentanti tohoto proud byli aktivní zprvu především na internetových stránkách, v mešitách a privátních bytech, však od roku 2010 kooperují se skupinou „*Die Wahre Religion*“. Zaměřují se zejména na šíření jejich ideologie mezi muslimy, ale v roce 2012 se podíleli na misijních aktivitách i mezi nemuslimy.

Džihádističtí salafisté, které jsou v Německu pozorováni Spolkovým úřadem pro ochranu ústavy, mají velmi blízko k transnacionálnímu džihádistskému salafismu a obhájčům „globálního džihádu“ a to zejména k *al-Qá'idě* a dalším odnožím a podobným skupinám této organizaci (*al-Qá'ida v Iráku*, *al-Qá'ida v islámském Maghrebu*, *al-Qá'ida na Arabském poloostrově*, Islámská džihádská unie, Islámské hnutí Uzbekistán, Deutsche Taliban Mujahidin). V Německu se určité skupiny lidí, inspirované salafistickými myšlenkami, připojili ke „globálnímu džihádu“ jmenovitě například členové spolku „*Multikulturhaus*“, který byl v roce 2005 zakázán, nebo členové spolku „*Islamische Informationszentrum*“ sídlícího v Grossraum Ulm/Neu Ulm, jehož činnost byla zakázána v roce 2007. V této souvislosti bych neměla zapomenout zmínit v Německu vzniklou *Islámskou džiddskou unii*, ke které patřili členové skupiny „*Sauerland Gruppe*“, kteří připravovali v Německu teroristické útoky. Od

⁷⁶ Bundesamt für Verfassungsschutz und Landesbehörden für Verfassungsschutz, (2012): *Salafistische Bestrebungen in Deutschland*, Kolín, s. 8-9.

⁷⁷ Ibid, s. 9.

⁷⁸ Wiedl, N., (str.4).

roku 2009 byl zjištěn narůstající počet osob, cestujících směrem do Afghánistánu a Pákistánu, kde podstupují teroristický výcvik.⁷⁹ Existenci těchto osob a skupin dokládají četná videa z Afghánistánu nebo Pákistánu, kde mladí muži původem z Německa hrozí teroristickými atentáty.

6 STRUKTURY SALAFISTICKÉHO HNUTÍ

Salafistické hnutí je organizováno jak ve formálních tak v neformálních těžko přehledných sítích nezávislých kazatelů, kteří si navzájem konkurují ohledně stoupenců, finančních zdrojů a prestiže. Jedná se o decentralizovanou formu organizací, jejímž následkem je vnitřní nesourodost. Od jiných organizací jako je například *Muslimské bratrstvo*, které má formální hierarchické vedení, se tyto salafistické skupiny odlišují tím, že ony nemají žádného oficiálního mluvčího nebo vůdce. Jejich hierarchie vyplývá pouze z náboženského vzdělání a zkušeností určité osoby. Muslimové, kteří dokončí náboženské vzdělání, jsou oslovovaní jako *šajch* a známí kazatelé mají titul *da'í*, oba tyto tituly se mohou někdy překrývat.⁸⁰

V současné době je salafistická scéna v Německu rozčleněna převážně na lokální spolky, které jsou organizovány většinou na základě neformálních vazeb mezi učitelem a žákem a nikoli pouze institucionalizovanými vztahy.⁸¹

7 VÝVOJ SALAFISMU V NĚMECKU

Kořeny tohoto hnutí v rámci Německa můžeme zařadit do konce 90. let. Hlavními postavami, které v této počáteční fázi hrály důležitou roli,

⁷⁹ Bundesamt für Verfassungsschutz und Landesbehörden für Verfassungsschutz, (2012): *Salafistische Bestrebungen in Deutschland*, Kolín, s. 8-9.

⁸⁰ Wiedl, N., (2014): s. 412.

⁸¹ CEYLAN, R., KIEFER, M., 2013, s. 80.

je německo-syrský imám Hassan Dabbagh (Lipsko) a z Maroka pocházející kazatel Muhammad Benhsain (Bonn).

Přibližně od roku 2005 se v Německu činnost salafistů začala zesilovat. Mladá generaci v Německu narozených kazatelů se v této době zaměřuje především skrze misijní činnosti na „nemuslimy“. V důsledku toho se zvyšuje počet nově přijatých konvertitů k této fundamentální formě islámu. Mezi nejpopulárnější kazatele se řadí Pierre Vogel, německý konvertita narozen roku 1978, který je znám mezi všemi salafisty jako Abú Hamza. Ten se setkal v Německu s další kazatelem Abú Nagiem, z jehož iniciativy byla založena v roce 2005 skupina „*Die Wahre Religion*“. Začali spolu spolupracovat na šíření salafistických myšlenek a to skrze nespočetné množství „*da'wa*“ videí zveřejňovaných na internetu. Zprvu využívali internetové stránky islam-web.info a v roce 2006 založili nové internetové stránky pod názvem diewahrereligion.de.

V tom samém roce se vrátil zpět do Německa absolvent islámské univerzity v Mekce a syn zakladatele skupiny Milli Görüs, Muhammad Ciftci, který nastřádal první zkušenosti jako kazatel v Saudské Arábii. Založil Islámské vzdělávací a kulturní centrum v Braunschweigu. O rok později vznikla nezávisle na kulturním centru islámská škola, které se inspirovala studentským plánem islámské univerzity v Medíně.

Salafistické hnutí je organizováno v neformálních kruzích nezávislých kazatelů nebo spolků, kteří si často navzájem konkurují ohledně stoupců, finančních zdrojů a prestiže. Od roku 2006 byly v hojné míře zakládány různé spolky, islámská centra, mešity, islámská nakladatelství, online-diskuze což umožnilo různým kazatelům prezentovat svůj výklad „správného islámu“. Jejich intenzivní „*da'wa*-kampaní“ získávají nezanedbatelný počet nových příznivců, nejen z řad nepraktikujících muslimů, ale také nemuslimů konvertujících k islámu.

Rozdílné názory mezi samotnými kazateli nebyly zprvu brány na zřetel a nepředstavovali žádné překážky v jejich společné spolupráci a to do té doby, než se mladé hnutí začalo poměrně rychle rozšiřovat o své nové stoupence a tím začal také narůstat boj o jejich prestiž. V roce 2008 došlo ke konfrontaci ohledně názoru na *takfír* mezi Pierrem Voglem a Abú Nagiem. V této době zveřejňoval Nagie četná prohlášení na toto téma, ve kterých označil všechny hlavy států, kteří nevládnou podle božích zákonů spolu s koránem, za nevěřící (kuffar) a i ten, který tvrdí opak je sám káfir (nevěřící). Tento spor již v 90. letech rozdělil i saudské salafisty a následně salafisty po celém světě. Otázka, za který podmínek by mohl být panovník označen jako „odpadlík od víry“, rozdělila politický směr německého salafismu na dva tábory, na mainstream-salafisty následující v otázkách *takfíru* puristické salafisty, především al-Albáního a Ibn Baze a radikální politické salafisty. Pierre Vogel opustil Abú Nagiem založenou skupinu „*Die Wahre Religion*“ a založil společně s Muhammadem Ciftcim nový „*da'wa*-projekt“ pod názvem „*Einladung zum Paradies*“ a také stejnojmenné internetové stránky. K tomuto projektu se v roce 2009 připojila skupina („*Boot der Rettung*“) Masdžid as-Sunnah z Mönchengladbachu.

Neshody mezi mainstream-salafisty a radikálními politickými salafisty zůstávají menšími než v jiných zemích. Však někteří jejich stoupenci žádají konec těchto nesrovnalostí a chaosu, protože by to mohlo odstrašit případné nové stoupence. Na vyvíjející tlak jejich členů reagoval Vogel a Nagie tím, že v dubnu 2011 se před aplaudujícím publikem objali, a dokonce připustili, že v budoucnu by se skupiny „*Die Wahre Religion*“ a „*Einladung zum Paradies*“ mohly opět spojit a tak se i stalo. Toto spojení probíhalo v době, kdy se zvyšovaly státní represe vůči salafistické misijní činnosti. Mainstream-salafisté se sice veřejně distancovali od používání násilí, však veřejností byli často spojováni s prohlášeními a akcemi radikálů.

Sehnání prostor pro konání jejich islámských seminářů a veřejných přednášek bylo v této době dosti problémové, neboť k pronajmutí prostor sloužících k těmto účelům se plno obcí zdráhalo, ale muslimové na tento problém rychle reagovali tím, že jsou podle ústavy chráněni zákonem o shromažďování.

Od roku 2009 bylo zahájeno mimo jiné policejní vyšetřování proti salafistickým kazatelům a spolkům. Protesty místních obyvatel a zavření mešity as-Sunnah v Mönchengladbachu, na základě problémů se stavebními předpisy, zabránili plánovanou přestavbu této mešity v da'wa-centrum a také přestěhování islámské školy M.Ciftciho do těchto prostor. Mimo to se od února 2011 rýsovala začínající politická aktivita některých kazatelů ze spolku „*Einladung zum Paradies*“, které vedly k vnitřnímu napětí. Sven Lau alias Abu Adam s jeho sympatizanty se začali obracet, krátce po pádu egyptského režimu prezidenta Mubaraka, na přední egyptské salafisty a podporovali demonstranty v egyptské revoluci.

Ciftci se soustředil oproti tomu na čistě náboženská témata, čímž se z velké části orientoval na saudské kvietistické kazatele. Po znovusjednocí Pierra Vogela se spolkem „*Die Wahre Religion*“ napsal v emailu pro své stoupence, že se veřejně distancuje od Vogla z důvodu spojení s Abu Nagiem a změně jeho metody, která nabrala politický směr.

O měsíc později byl spolek „*Einladung zum Paradies*“ svými členy rozpuštěn, však internetové stránky zůstaly a dřívější členové spolku nadále pracovali na *da'wa*-projektech. Následně se Vogel zdržoval dočasně v Egyptě, kde usiloval o *da'wu* mezi tamějšími obyvateli, studoval islám a podporoval volební kampaně salafistické strany an-Núr. Tímto jeho zájmem redukoval dočasně jeho veřejné prezentování v Německu a uvolnil scénu pro nové aktéry.

Ke konci roku 2011 se stal Abou Nagie pro plno Němců novou tvář salafistické *da'wy*. Začal ve velkém měřítku realizovat a organizovat projekt *Lies!*, při kterém bylo zdarma rozdáno velké množství německých

překladů koránu pro nemuslimy. Tato akce probíhala v městech po celém Německu. Politické a bezpečnostní úřady byli znepokojeni, že kazatel skupiny „*Die Wahre Religion*“, která se přibližně od roku 2010 zradikalizovala, by mohli využít tuto akci k rozšíření jejich ideologie a k získání nových stoupenců. Kazatelé této skupiny začali být také od roku 2009 v kontaktu s Abu Walídem, britským džihádistickým salafistou, který pocházel z kruhů kolem radikální islamistické skupiny „Islam4UK“ (2010 zakázaná), zakladatele webových stránek salafimedia.com. Jejich přednášky byly prezentovány na webových stránkách salafimedia.de (vzniklých 2010) společně s přednáškami a články džihádistických kazatelů jako Anwar al-Aulaqi a Abu Hamza al-Masri. Charakteristické pro směřování stránek byly články, které nabádaly k ozbrojenému džihádu. Mezi muslimy, kteří pracovali na projektu „Lies!“, byli také členové džihádisticko-salafistické sítě *Millatu-Ibrahim* (MI), kteří částečně vycházeli z okolí skupiny „*Die Wahre Religion*“. Tato akce byla svolaná na konci roku 2011 od dřívějšího předního aktivisty rakouské větve „Globalen Islamischen Medien Front“ (GIMF) Mohamedem Mahmudem alis Abu Usamou al-Gharibem (geb.1985) a německým ex-raperem Denisem Mamadaou Cuspertem alis Abu Talha al-Almini (*1975). Mahmud, vůdce této skupiny, zveřejnil vysvětlení, že čas pro *da'wu* tzv. „dobrymi slovy a věděním“ je pryč.

V květnu roku 2012 zažilo Německo první násilné spory mezi salafisty a policií poté, co demonstranti extremistické pravicové strany Pro-NRW ukázali před mešitami karikatury Muhammada. Výtržnosti začali v Solingenu, kde vedl Hasan Keskin alis Abu Ibrahim ze skupiny „*Millatu-Ibrahim*“ protishromáždění. O několik dnů později pokračovali ve výtržnostech blízko „*Akademie krále Fahda*“ v Bonnu. Stát na to reagoval celoněmeckými prohledáváními salafistických mešit a bytů aktivistů. Úřady zahájily vyšetřování proti skupině „*Die Wahre Religion*“, vydali zákaz činnosti spolku „*Millatu-Ibrahim*“ a uzavřeli této skupině mešitu v Solingenu. Po těchto výtržnostech vyhrožoval neznámý internetový

uživatel na webových stránkách Německu horším dnem, než bylo 11. září 2001. Zákazem „*Millatu-brahim*“ následně vyzýval Cuspert německé muslimy k tomu, aby emigrovali nebo vedli proti státu džihád. Někteří jeho stoupenci ho následovali do Egypta. Od roku 2013 se připojilo plno dalších mladých lidí z Německa k džihádistickým skupinám k bojům v Sýrii, nebo je začali alespoň nějakým způsobem podporovat. Osoby z tohoto prostředí založily na jaře 2013 německou skupinu transnacionalistického džihádistického propagačního projektu Shamcentum.

Zatím co se Hassan Dabbagh zřetelně distancoval a kritizoval protesty v Solingenu, Pierre Vogel prohlásil, že se nebude distancovat od výtržností zúčastněných bratrů.

8 ZNÁMÍ KAZATELÉ

8.1 Hassan Dabagh

Hassan Dabagh alias šajch Abul Hussain je německo-syrský imám, který bydlí v Lipsku a za manželku si vzal německou muslimku. Narodil se roku 1972 v Sýrii. Ve své vlasti studoval nejprve stavební techniku a v roce 1992 přijel do Německa, aby začal studovat medicínu. Společně založil i s jeho dalšími spolužáky malou skupinu, která navštěvovala lipskou mešitu (Rahman-Moschee), ve které je Hassan Dabagh dodnes imámem. Na počátku 20. století se Dabagh stal klíčovou postavou německého mainstream-salafismu a to díky jeho dawa kampani a dodnes je považován za jednoho z nejvlivnějšího kazatele tohoto proudu.⁸²

V roce 2001 začal organizovat společně z Bonnu žijícím kazatelem Mohamedem Benhsainem (alias Abu Jamal) islámské semináře, přednášky v mešitách a založili německé salafistické internetové stránky (salaf.de) a v roce 2002 al-tamhid.net, který byl spravován samotným Benhsainem. Dabagh působil kromě toho, že byl imámem a islámským učitelem, také jako „duchovní pečovatel“ v saské vazební věznici, kde poskytoval nábožensko-právní rady německým muslimům na základě fatew arabských učenců a činný byl také v chatovacích místnostích Chatservis Paltalk, kam mohl napsat ten, kdo potřeboval jeho radu.

V ideologických otázkách se řídí podle známého učenice Násira ad-Dína al-Albáního a jeho dřívějších studentů, syrského v Saudské Arábii žijícího učenice Adnana Ibn Muhammada al-Ar'ur (narozeného 1948), od kterého získal islámské vzdělání. Al-Ar'ur emigroval roku 1982 po brutálním potlačení vzpoury Muslimského Bratrstva do Saudské Arábie.

⁸² WIEDL, N.; BECKER, C. Populäre Prediger im deutschen Salafismus, s. 188.

Kombinoval puristicky-salafistický směr s politickou strategií v boji proti syrskému režimu, kterou podporoval náboženskou polemikou proti *ší'itům* a *Alawitům*. Kromě al-Ar'urího se Dabbagh učil od rektora univerzity Umm al-Qurá v Mekce. Podle al-Albáního vyznává Dabbagh názor, že by muslimové nejprve pouze s pomocí *tasfíji* a *tarbíji* měli dojít k „autentickému islámu“, a pak se začít organizovat v politických záležitostech. Což ale podle Dabbagha neznamena, že by se nesměl vyjadřovat k politickým tématům.

V roce 2011 však prohlásil, že vyjadřování se k politickým tématům není v jeho kompetenci a zaměřil se především na náboženské vzdělání muslimů a *da'wu* pro nemuslimy.⁸³

Dabbagh je zapojen do celoevropské salafistické *da'wa* sítě, která se orientuje na učení al-Ar'ura a žijícího v Nizozemsku, původem také ze Sýrie, kazatele Ahmada Saláma alias Abu Sahajba, který se stejně jako Dabbagh inspiruje v učení al-Albáního.⁸⁴ Od 90. let 20. století navštěvoval Dabbagh Abu Suhajbem vedenou „*Islámskou nadaci pro vzdělávání a předání vědomostí*“ v Tilburgu (Nizozemsko), která sloužila ke zprostředkovávání dalšího vzdělávání pro kazatele a byla založena podle bezpečnostních úřadů na základě příspěvků ze Saudské Arábie. Tato nadace by měla být podle expertů misionářsky zaměřena s odmítnutím násilností, která se řadí k politicky orientovanému mainstream-salafismu.

Dabbagh se zaměřuje na nenásilnou formu strategie, která se zaměřuje hlavně na učení a kázání islámu. Podle tradice prý sám prorok využíval tuto metodu pro jeho *da'wu* v době, kdy muslimové byli v počáteční fázi v Mekce menšinou a prorok tam „vyučoval všeobecný

⁸³ WIEDL, N.; BECKER, C. Populäre Prediger im deutschen Salafismus, s. 189.

⁸⁴ Podle nizozemských bezpečnostních úřadů se dostal Abu Suhajb do konfliktu se syrským Muslimským bratrstvem a z tohoto důvodu uprchl v roce 1989 do Nizozemska. (zdroj: WIEDL, N.; BECKER, C. Populäre Prediger im deutschen Salafismus, s. 189.).

tawhíd“. Distancoval se od džihádistických argumentů a nábožensky motivovaného politického násilí jako útoky džihádistických skupin na muslimské politiky (Irák) a na násilnosti ze strany salafistů při demonstracích v Německu po zveřejnění karikatury Muhammada.

Džihádističtí salafisté jako Abu Usama al-Gharib ze spolku *Millatu-Ibrahim*, který byl v roce 2012 zakázán, se odvolává na medínské súry, které za určitých podmínek dovolují násilí jako prostředek obrany a šíření islámu, však podle názoru Dabbagha jsou tyto súry nepoužitelné v kontextu vztahujícímu se k Německu. V otázce občanské války v Sýrii se Dabbagh postavil na stranu *Svobodné syrské armády* a vyzýval německé muslimy po finančních příspěvcích, po demonstracích a prosebných modliteb. Také byl proti účasti zahraničních muslimů v tamějším džihádu.

Přestože předpovídal, jako i ostatní salafističtí kazatelé, těm, co nevyznávají islám, život v pekle, tak z druhé strany nabádal všechny muslimy k tomu, aby žili s „nevěřícími“ v přátelském prostředí a chovali se k nim zdvořile. Nemuslimy považoval za důležitou cílovou skupinu *da'wy* a doporučoval svým stoupencům je oslovovat jako „lidé, kteří nejsou muslimové“, však na svých přednáškách před muslimským publikem používal pojem „*kuffár*“ - nevěřící. Na přednáškách apeloval na muslimy, aby si byli neustále vědomi své islámské identity a od „nevěřících“ a nepraktikujících muslimů se distancovali. V jeho přednáškách a seminářích se nevyskytoval nepřátelský postoj vůči nemuslimům nebo křesťanům, který se vyskytuje v propagandě radikálních německých kazatelů jako například kolem skupiny „Die wahre Religion“ a „DawaFFM“ (Frankfurt nad Mohanem, roku 2013 zakázán).⁸⁵

⁸⁵ WIEDL, N.; BECKER, C. Populäre Prediger im deutschen Salafismus, s. 190.

Víra muslima se podle Dabbagha skládá ze „slova“, činu/skutku a víry v srdci. Víra by se mohla postupně ztrácet nebo získávat na základě dobrých či špatných skutků, nebo by mohla zcela vymizet. Muslim, který svou víru prezentuje pouze jakoby navenek by se mohl stát nevěřícím, pokud by to tak necítil i ve svém srdci. V této věci následuje Dabbagh školu Ibn Hanbala a jasně se distancuje od školy *Murdži'a*, podle které skutky nejsou součástí víry, a pouze bůh může soudit víru muslima.⁸⁶ Odmítá tvrzení, že hlavy islámských států, které nevládnou zcela ve jménu *šarí'y*, by byli vyloučeni z islámu. Podle Dabbagha koránský verš „...*Nebojte se lidí, nýbrž bojte se Mne a nekupujte za Má znamení věci ceny nicotné! Ti, pak, kdož nesoudí podle toho, co seslal Bůh, jsou nevěřící.*“(5:44)⁸⁷, kterým často legitimují džihádisté násilný boj proti vládcům, kteří nevládnou výhradně na základě *šarí'y*, není veršem, odvolávající se na násilí proti vládcům.

Podle Dabbagha by měl každý muslim učinit své jednání na základě Koránu a *sunny*. Pokud tak neudělá a spáchá tedy nějaký čin, kterým by se neřídil podle Koránu, neměl by být v žádném případě označen ihned za nevěřícího, ale měl by se důkladně prošetřit a zjistit, jaké byly jeho důvody, proč tomu tak neudělal.

Dabbagh, stejně jako al-Albání a další purističtí učenci, rozlišují mezi „malou bezbožností“ (*kufr askar*) nebo „bezbožnost činů“ (*kufr al-amali*) a „velkou bezbožností“ (*kufr akbar*) nebo „bezbožnost přesvědčení“ (*kufr al-i'tiqádí*). Dabbagh vysvětluje, že muslim se stane nevěřícím, pokud nepředloží žádné omluvné vysvětlení pro své „neislámské“ slova či jednání, nebo pokud by byly naplněny všechny podmínky, které by jej mohly označit na nevěřícího a praktikoval by odpovídající takfír učenců???. Dotyčnou osobu by se nejprve mělo poučit o jeho chybě, a

⁸⁶ Ibid, s.190.

⁸⁷ Korán. Přeložil Ivan HRBEK, s. 606.

pak mu dát prostor k vyjádření lítosti. V určitých situacích by se měl brát ohled například na špatně vyložený verš nebo na nedávnou konverzi, však podmínka je taková, že každý muslim by měl být obeznámen s tím, co je *harám* (zakázané) a co *halál* (povolené)⁸⁸.

Vládnutí a souzení jinými zákony, než těmi od Alláha, by mělo být považováno podle Dabbagh jako kufr askar. Však pokud by panovník byl upozorněn islámskými učenci, že nevládne podle božího zákona, a on by na svém postoji nic nezměnil, tak by byl označen jako kufr al-i'tiqádí a omluvné důvody, proč tomu tak činí, by se nebraly v potaz a i přesto, že jedná jako „nevěřící“ by byl prohlášen za hříšníka, muslimem by však zůstal i nadále.⁸⁹ Také se distancuje od prohlášení saudského šajcha Násir al-Fahda, podle kterého ten, který neprohlásí káfira za nevěřícího je sám nevěřící. Toto prohlášení podle něho platí pouze pro učence, ne již však pro každého muslima. ??? Tímto však nahrává některým salafistů na praxi „řetězového takfíru“, že muslimští vládcí, kteří nevládnou v souladu s šariíou jsou prohlášeni za nevěřícího apokud muslim toto odmítne učinit, tak jej také prohlásí za nevěřícího????⁹⁰

8.2 Pierre Vogel

Pierre (Salahuddin) Vogel alias Abu Hamza je německý konvertita, oženil se s muslimkou marockého původu, se kterou má děti, žili dočasně v Egyptě, ale poté se opět vrátili zpět do Německa.

Narodil se roku 1978 ve Frechen blízko Kolína jako protestant a navštěvoval katolickou školu.⁹¹ S islámem se potkával již od dětských let, kdy se stýkal s muslimy stejného věku. Byl toho názoru, že křesťanství a

⁸⁸ WIEDL, N.; BECKER, C. Populäre Prediger im deutschen Salafismus, s. 191.

⁸⁹ Ibid, s.191.

⁹⁰ WIEDL, N.; BECKER, C. Populäre Prediger im deutschen Salafismus, s. 192.

islám se od sebe moc neliší, ale myslel si, že islám je určen pro jiné národnosti a křesťanství je pro Evropany. Později však nenalezl v Bibli odpovědi na základní existenční otázky a svou víru v boha začal zpochybňovat.

Od 16 do 21 let žil v Berlíně, kde také složil maturitní zkoušku. Později se začal živit jako profesionální boxer. Odpovědi na své otázky hledal dokonce i v buddhismu, ale odpovědi byly pro něj nedostačujícími. O islám se začal více zajímat poté, co poznal člověka, který byl členem politické strany *Christliche Mitte*⁹², který se o islámu vyjadřoval v dosti negativní světle. Vogel i přesto, že jeho vědomosti o islámu nebyly moc velké, se mu snažil argumentovat a to jej přivedlo k následnému studiu islámu a čtení Koránu, ve kterém našel odpovědi na své otázky.

Roku 2001 konvertoval k islámu a v současné době je znám pod jménem Abú Hamza (otec Hamzy). Aby se mohl zcela věnovat novému náboženství a odevzdat se mu celým srdcem, tak kariéry boxera zanechal. Reakce jeho rodiny byla nejdříve negativní, hlavně u jeho otce, ale museli to přijmout. Postupem času se jeho rodinné vztahy zlepšily. Jeho konverze k islámu mu přivodila několik zásadních změn v životě. Krom toho, že zanechal své boxerské kariéry, tak se také musel oženit, protože udržování bližšího styku mezi mužem a ženou lze pouze v rámci manželství. Změny se projevíly také na jeho zevnějšku a to tím, že si nechal narůst plnovous a začal nosit typický arabský oděv sahající mu až po kotníky.⁹³

⁹¹ V letech, kdy navštěvoval klášterní školu, se začal více zajímat o náboženská témata. Jeho zájem směřoval především k biblickým příběhům. (zdroj: LINDOW, A., 2014, s. 15.

⁹² Politická strana *Christliche Mitte* byla založena roku 1988 a součástí jejich politického programu je například protest proti výstavbě mešit. (Dostupné z: http://www.christliche-mitte.de/index.php?option=com_content&view=article&id=14&Itemid=27, [cit. 28. 4. 2015]).

⁹³ LINDOW, A. 2014, s. 18.

V roce 2004 se rozhodl začít studovat na univerzitě *Umm al-Qurá* v Mekce, ale v roce 2006 se vrátil zpět do Německa, protože zdravotní stav jeho novorozené dcery nebyl optimální a rodina jej tak nemohla do Saudské Arábie následovat.⁹⁴ V roce 2005 se poznal s kazatelem Abu Nagiem, který ho pozval do mešity v Kolíně, aby tam přednášel na téma muslimských šátků. Po této zkušenosti se stal Vogel členem „*Die Wahre Religion*“ jako další jeho kazatel. V roce 2008 došlo mezi Voglem a Nagie k roztržce v otázce *takfíru* (viz níže). Vogel nejprve důvod rozdělení nekomentoval, později však kritizoval Nagieho za jeho názory právě v této otázce. V roce 2009 se Vogel spojil s Muhammadem Ciftcim a Svenem Lau a založili spolek „*Einladung zum Paradies*“. V této době se stal Vogel velmi uznávaným německým kazatelem přes internet. Zaměřoval se na *da'wu* u nemuslimů a nepraktikujících muslimů. Tento spolek se prezentoval jako umírněný protipól násilného salafismu. Často na svých přednáškách zmiňoval témata jako výhody a pravost islámu, vyvracování křesťanské doktríny a varování peklem, které se objevovaly i na internetu saudských a transnacionálních *da'wa*-organizací a to v různých cizích jazycích jako například islamhouse.com.⁹⁵ Profiloval se jako ostrý kritik liberálních muslimů. Často se vyjadřuje o „mediální štvaničce“ a „islamofobii“.

Vogel zdůrazňuje, že by se *da'wa* měla stejnou měrou zaměřovat jak na muslimy, tak na nemuslimy. Aby vyzval muslimy na podílení se na *da'wě*, tak jim hrozil, že pokud tak neučiní, tak je Bůh potrestá. Muhammad Ciftci prohlásil, že skrze *da'wu* je nejjistější cesta do ráje. V mešitách a také i po internetu nabízejí zkušení kazatelé zdarma tréninky pro budoucí kazatele, kde je učí argumentovat a promyšleně reagovat na různé otázky, se kterými se při *da'wa*-kampaní mohou setkat.

⁹⁴ WIEDL, N.; BECKER, C. Populäre Prediger im deutschen Salafismus, s. 196.

⁹⁵ WIEDL, N.; BECKER, C. Populäre Prediger im deutschen Salafismus, s. 193.

Dokonce se v seminářích učí, jak správně reagovat na otázky od různých cílových skupin (ateistů, křesťanů).⁹⁶

Co se týká *da'wy* směřující nemuslimům, tak v první fázi se kazatel nezmiňuje o kontroverzních tématech jako *takfír* či *džihád*, spíše se snaží své posluchače přesvědčit, na základě vybraných veršů z Koránu, že právě islám je to „pravé“ a spravedlivé náboženství, které dopomůže lidem ke štěstí a to na tomto i onom světě. Témata, která se objevují při prvních setkání, jsou například konverze k islámu, smysl života, Korán a Bible, podstatné pozitivní informace o islámu apod.⁹⁷

V roce 2011 se Vogel spojil znovu s Nagiem. V této době měl spolek EZU již nejspíš nějaké problémy, jelikož byl o měsíc později svými členy rozpuštěn. Tyto problémy začaly nejspíše s uzavřením mešity v Mönchengladbachu kvůli stavebním problémům a pretestu místních obyvatel proti stavbě islámského centra. Dalším problémem by také mohl být obrácení Vogla a Svena Lau více politickým směrem oproti myšlenkám Ciftciho. Ciftci se od Vogla distancoval po znovusjednocení Vogla s Nagiem.

V roce 2010 přišel do kontaktu s šajchem Abú Isháq al-Huwayní (narozeneho 1956), známého stoupence školy al-Albáního v Egyptě a o rok později se vydal do Egypta i on sám, aby tam mohl studovat islám. Důvod tohoto přesunu bylo velké množství islámských škol, výhodné podmínky pro náboženský život odpovídající salafistickému standardu a určitá naděje v kazatele, kteří se po pádu Mubarakovo režimu mohli podílet na politické přeměně státu. Voglovo ideologie se změnila z politického na globální charakter. Již nemluvil o tom, že islám musí být v Německu posílen, ale vztahoval to již na celý svět, jeho hlavním cílem

⁹⁶ WIEDL, N; historie....., str.8.

⁹⁷ WIEDL, N; historie....., str.10.

bylo do každé domácnosti přivést islám. Vystupoval v egyptské televizi, na salafistických protestech a v mešitách, postupně získat plno nových stoupenců hlavně palestinského původu. Po vojenském puči (červenec 2013) se situace salafistů v Egyptě zhoršila, a tak Vogel dospěl k názoru, že se vrátí zpět do Německa a začal směřovat svá témata opět v kontextu Německa. Dnes spolupracuje se spolkem „*Die Wahre Religion*“ jako jeden z jejich kazatelů.

Na začátku své kariéry se Vogel orientoval na doktrínu saudských učenců jako je Ibn Báz a Muhammad Ibn al-Uthajmín (1925-2001), tak na čenín al-Albáního. Na tyto učence se Vogel často odvolává jako na velké učitele současné salafije stejně jako na klasické salafistické autority, například Muhammada Ibn Tajmíji (1263-1328) a Ibn Hanbala. Je toho názoru, že právní ustanovení saudských učenců by se měla vztahovat i na muslimský život v diaspoře. Tímto obhajuje svojí politickou metodu *da'wy*, oproti striktním quietistům. Proto také vidí pořádání protestů jako legitimní nástroj v boji proti utlačování muslimů v nemuslimské „nevěřící“ zemi.

Začátkem února 2011 se představitelé salafistického proudu v Egyptě obrátili od oficiální pozice Saudské Arábie a neodsoudili protesty za *fitnu* (chaos), ale byli za jedno s požadavky opozice. Následně založili salafisté politické strany a Vogel podporoval angažování politických salafistů zveřejňováním jejich videí na svých internetových stránkách, konkrétně pak politické strany an-Núr. Po politickém puči v červenci 2013 se od pozice strany an-Núr, která se začala také vojensky profilovat, obrátil a postavil se na stranu jiných salafistů, kteří podporovali prezidenta Mursího.

Jeho pohled na demokracii, kde se člověk sám může rozhodnout, „co je pro něj špatné a co dobré“, vidí Vogel jako zásadně neslučitelný

s konceptem *tawhídu*. Trvá na tom, že každý panovník by měl vládnout božími zákony a ne zákony, které byly vytvořeny lidmi. V roce 2009 Vogel ale prohlásil, že volby nepředstavují formu polyteismu, a že demokraticky zvolený panovník, který nemůže *šarí'u* plně zavést, nemusí být hned považován za odpadlíka.

Ve vztahu k násilí zastával stejný názor jako Dabbagh, tudíž se orientoval na koránské verše z mekkánského období a prosazoval nenásilnou formu strategie *da'wy*.

Do roku 2011 zřetelně odmítá politické násilí. Medínské verše, které povolují nebo dokonce vybízejí k použití násilí, by se měly uplatnit jen tehdy, když začnou být muslimové utlačováni nebo pokud by byli nějakým způsobem ohroženi. Podle něho neobsahují dovolení použití násilí, které by mohlo být použito na dnešní situaci v Evropě, kde muslimové užívají náboženské svobody.⁹⁸

V roce 2011 přijímal postupně ambivalentní vztah v otázkách násilí, příčinou mohlo být zesílené státní represe proti *da'wa*-kampani nebo také spojení s Abú Nagiem. To se ukázalo tím, že vyžadoval pochopení, že někteří muslimové reagují na kritiku islámu násilím, což předtím nevyžadoval. Distancoval se od mekkánské doby a zdůrazňoval, že prorokova *da'wa* byla v tom čase stejně silně napadena jako v dnešním Německu.

Po násilných protestech v roce 2012 začal legitimizovat použití násilí proti nevěřícím na základě medínských veršů. Vysvětluje, že

⁹⁸ Schneiders, T., G., (2014): Salafismus in Deutschland – Ursprünge und Gefahren einer islamisch-fundamentalistischen Bewegung, s. 196. (autor článku Nina Wiedel a Carmen Becker).

zúčastnění muslimové na násilnostech se sice dopustili nějaké chyby, ale odvracení lidí od víry je horší než zabíjení.⁹⁹

„Dotazují se tě na posvátný měsíc a na bojování v jeho průběhu. Rci: „Bojovat v něm je hřích těžký, avšak odvracet od stezky Boží, nevěřit v Něj a v Mešitu posvátnou a vyhánět obyvatele jejich z ní je ještě těžší hřích před Bohem; svádět od víry je horší než zabíjet. Nevěřící nepřestanou proti vám bojovat, dokud vás neodvrátí od náboženství vašeho, budou-li toho schopni. Pro ty z vás, kdož od náboženství svého odpadnou a jako nevěřící zemřou, marné bude jejich konání na tomto i onom světě - ti ohně obyvateli se stanou a nesmrtelní v něm budou.“¹⁰⁰

V jeho přednáškách a seminářích se začaly objevovat popisy džihádu jakožto důležité boží služby a často odkazoval na padlé mučedníky (šuhadá). Na rozdíl od kazatelů jako Abú Abdullah nebo členů zakázané skupiny Millatu Ibrahim, kteří se snaží mobilizovat německé muslimy do válkou postižených oblastí Sýrie, Vogel takovýto cíl nemá a ani se neztotožňuje s ozbrojeným bojem moderních džihádistických organizací.¹⁰¹

Obecně jeho vyjádření se nacházejí mezi radikální a umírněnou rovinou. Z jedné strany je pro otevřenost k nemuslimům, která je pro jeho da'wa práci velmi důležitá a na druhé straně vyžaduje naprosté oddělení muslimského a nemuslimského prostředí. Blízké vztahy muslima s nemuslimem, pokud se podle něj nejedná o člověka, který by případně mohl konvertovat k islámu, Vogel neupřednostňuje, a dokonce například účast muslimů na nemuslimských slavnostech odsuzuje. Na přednáškách se objevuje časté dělení na „my“ (muslimové) a „ti druzí“. K tomu

⁹⁹ Schneiders, T., G., (2014): Salafismus in Deutschland – Ursprünge und Gefahren einer islamisch-fundamentalistischen Bewegung, s. 196 (autor článku Nina Wiedel a Carmen Becker).

¹⁰⁰ Korán 2:191.

¹⁰¹ Schneiders, T., G., (2014): Salafismus in Deutschland – Ursprünge und Gefahren einer islamisch-fundamentalistischen Bewegung, s. 196 (autor článku Nina Wiedel a Carmen Becker).

představuje muslimy jako oběti štvance, která by mohla vést dokonce až k vyhlazení všech muslimů v Německu, tímto vytváří pro muslimy velmi nepřátelské okolí, ale zároveň tvrdí, že každý, kdo nevyznává islám, nemusí být nutně nepřítel. Mezi nimi se nacházejí lidé čestní a lidé, kteří by potenciálně mohli skrze správnou metodu da'wy přestoupit na islám.¹⁰²

8.3 Sven Lau

Sven Lau se narodil roku 1980 v Mönchengladbachu a k islámu konvertoval v roce 1999. Od roku 2008 je činný jako kazatel pod jménem Abú Adam. Je znám především pro své velmi emotivní kázání, při kterém on i jeho posluchači častokrát dokonce až pláčou, což v islámské tradici není nic neobvyklého.

Zájem o islám se u něho projevil již během školní docházky. Hledal odpovědi na otázky smyslu života, ale nikde nenašel uspokojující odpovědi. Velkou roli u něho hrál sport, pak přišly děvčata, parta a alkohol, ale již v této době si byl vědom toho, že to není správné.

Co se týká náboženství, tak o to se nikdy nezajímal a to až do té doby, co poznal během studia jednoho kolegu tureckého původu, který jej velmi ovlivnil svým chováním. To ho přinutilo si přečíst bibli a více se zajímat o křesťanství. Brzy narazil na věci, které mu nebyly jasné a po rozhovoru s jeho kolegou, který mu vyprávěl o islámu, nabyl dojmu, že to, co on říká, musí být pravda. Když se v roce 1999 přidal k islámu, začal studovat a postupně poznávat i jeho různé proudy. Do kontaktu přišel s členy skupiny Millî Görüş, se súfisty a se skupinou *džamá at at-tablíqi*, kteří jej však dost zmátly, neboť se velmi lišily v jejich náboženské praxi. Začal se zajímat, jak má praktikovat islám v jeho autentické podobě a brzy na to poznal kazatele Efstathiose Tsiounise, který je znám hlavně

¹⁰² Schneiders, T., G., (2014): Salafismus in Deutschland – Ursprünge und Gefahren einer islamisch-fundamentalistischen Bewegung, s. 197 (autor článku Nina Wiedel a Carmen Becker).

pod jménem Abú Alia, který se později stal jeho nejlepším kamarádem. Sven Lau navštěvoval různé islámské semináře, které mimo jiné vedl například Hassan Dabbagh.

V roce 2004 vykonal poprvé pouť do Mekky a krátce poté se seznámil s Pierrem Voglem. Na něm si váží jeho nekompromisnost a odvahu bavit se na jakékoli téma bez ostychu jako například kriminalitu a prostituci mezi muslimy. S ostatními muslimy také začal pořádat sbírky peněz na výstavbu mešit, kde by se začal učit „autentický“ islám. Z těchto peněz byla založena v roce 2005 mešita as-Sunah v Mönchengladbachu.

Od roku 2008 se zaměřoval jako kazatel na témata života mladých muslimů žijících v Německu spojených s diskotékami, alkoholem, drogami, diskriminace, kriminality a rodiny. Později jeho přednášky byly obohacovány dalšími tématy jako obrácení se na islám, život po smrti, život muslima v „bezvěré“ společnosti apod. Po spojení se s Voglem a se spolkem „Einladung zum Paradies“ se rozšířila jeho *da'wa* činnost a to po celém Německu. Pořádaly se různé akce jako pouliční oslavy a fotbalové zápasy, začaly se v hojné míře organizovat islámské semináře, na které byli často pozváni zahraniční kazatelé a také provozovali telefonní linku, na kterou se lidé mohli dovolat a požádat je o radu. Blízko mešity si Lau zřídil obchod „ZamZam Shop“, kde kromě literatury prodával také typické muslimské oblečení.

V roce 2010 přišli s plánem, že pronajímané prostory zakoupí, vystaví tam *da'wa* centrum a do těchto prostor by se přestěhovala také islámská škola Muhammada Ciftciho z Braunschweigu. Však proti tomuto plánu se postavili obyvatelé Mönchengladbachu a zahájilo se vyšetřování, však k žalobě nedošlo. Roku 2011 byl spolek „*Einladung zum Paradies*“ rozpuštěn a plány této výstavy tak nikdy nemohly být uskutečněny. Tyto problémy vyústily i k vnitřním sporům mezi salafisty.

V roce 2013 mu bylo odepřeno vycestovat do Egypta a tím zintenzivněl svou *da'wa* práci v Německu, častěji se pořádaly přednášky a

probíhaly internetové diskuze, kde probírali problematiku narůstající islamofobie a pronásledování praktikujících muslimů a nezapomínalo se ani na výběr finančních příspěvků zasílaných do válkou postižené Sýrie.

Na začátku února 2014 navštívil Sven Lau s Voglem opět Mönchengladbach, aby vysvětlil svou verzi jejich neúspěšného projektu s výstavbou da'wa-centra a přemístění islámské školy. No to reagovali různé extremistické pravicové i levicové skupiny masivními demonstracemi. Situaci musely uklidňovat policejní jednotky. 24. února byl zatčen a obviněn za přípravu trestního činu proti státu.¹⁰³ Státní zastupitelstvo jej obvinilo ze shromažďování peněz, materiálů a transport bojovníků do Sýrie. Lau tato obvinění odmítal a 21. dubna ho propustili z vyšetřovací vazby.

V současné době patří Sven Lau ve vztahu k nemuslimské společnosti k mírným a ochotným kompromisu, za což je ze strany radikálnějších stoupenců poměrně často kritizován.

Co se týká násilí v politickém kontextu, tak ho stejně jako Vogel odmítá, však má pochopení pro násilnou reakci muslimů proti provokacím.

8.4 Ibrahim abú Nagie

Narodil se v roce 1964 v uprchlickém táboře Nuseirat v pásmu Gazy a do Německa přijel ve svých 18 letech za studiem elektrotechniky. Roku 1994 získal německé státní občanství.

Na podzim roku 2013 na něj státní zastupitelstvo Kolína vzneslo žalobu, ve které byl obviněn z podvodu se sociálními dávkami.

¹⁰³ Schneiders, T., G., (2014): Salafismus in Deutschland – Ursprünge und Gefahren einer islamisch-fundamentalistischen Bewegung, s. 199 (autor článku Nina Wiedel a Carmen Becker).

I přesto, že se narodil jako muslim, víru nebral příliš vážně. Během studií si údajně vydělal mnoho peněz a žil v luxusu, ale nebyl spokojen. Proto, již v jeho pozdějším věku, se začal věnovat více islámu, začal pilně studovat Korán a našel porozumění právě v salafistickém směru islámu. V roce 2005 založil internetovou síť, která sloužila k dawě – DieWahreReligion. Právě Abú Nagie je objevitelem Pierra Vogela, kterého pozval do kolínské mešity přednášet na téma muslimských šátků.

Spolek „*Die Wahre Religion*“ patří k radikálnímu sdružení představitelů salafistického proudu v Německu. Radikální směr se projevuje především v jejich výkladu *takfíru*. Za nevěřící prohlašují totiž i muslimské vládcy, kteří nevládnou pouze jen na základě šaríy. V tomto ohledu se také v roce 2008 nepohodl s Pierrem Vogelem, ale jelikož stoupenci německé salafistické scény byli znepokojeni fragmentací tohoto směru, tak v roce 2011 začali opět spolupracovat.

Z jeho iniciativy probíhala celoněmecká kampaň *Lies!*, při které bylo rozdáno několik milionů německých výtisků Koránu.¹⁰⁴

9 VÝVOJ SALAFISMU V KONKRÉTNÍCH SPOLKOVÝCH ZEMÍCH

9.1 Severní Porýní-Vestfálsko

Ve výroční zprávě vydané v lednu 2010 se konkrétně kapitola o salafistech nevyskytuje, ve zprávě jsou zmíněny všechny skupiny zaměřující se na ideologii džihádu ve vztahu k Německu.¹⁰⁵ Konkrétní odkaz na salafisty působící v Severním Porýní-Vestfálsku se vyskytuje ve výroční zprávě o rok později, která informuje o tom, že právě v roce 2010

¹⁰⁴ WIEDL, N.; BECKER, C. Populäre Prediger im deutschen Salafismus, s. 201-202.

¹⁰⁵ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2009, dostupné z: http://www.mik.nrw.de/uploads/media/Verfassungsschutzbericht_2009.pdf. 4.4.2015. str.177.

se projevily snahy salafistů různými způsoby. V této době se řešila otázka plánovaného zřízení „islámské školy“, se kterou souvisel také přemístění spolu „*Einladung zum Paradies*“ z města Braunschweig, který se nachází ve spolkové zemi Dolní Sasko¹⁰⁶, do města Mönchengladbach nacházející se právě v Severním Porýní-Vestfálsku. V prosinci roku 2010 se konaly v rámci policejního vyšetřování proti spolku „*Einladung zum Paradies*“ celostátní prohlídky, včetně objektů v Severním Porýní-Vestfálsku. Ministerstvo vnitra se k tomu vyjádřilo následně:

*„EZP je podezřelý, že směřuje proti ústavnímu pořádku, který chtějí ve prospěch islámského náboženského státu odstranit. Salafisté rozumí islámskému náboženství jako ideologii, systému pořádku a systému vládnutí a tím jako neslučitelný protiklad k parlamentní demokracii. Zákony musejí pocházet jen od boha a nikoli nemohou být vytvořeny lidmi. Tak požaduje také první představitel EZP, že se bude muset vládnout na základě šariy a ne na základě zákonů od lidí přijatých....“*¹⁰⁷

Spolek EZP byl v NRW přijat 3. 1. 2011. Veřejně známé jsou také celostátní aktivity kolem salafistické sítě, která vystupuje pod jménem „*Die Wahre Religion*“ a působí ve městě Kolín nad Rýnem, kde pravidelně pořádají přednášky a islámské semináře.¹⁰⁸ Spolek EZP se sídlem v Mönchengladbachu ohlásil své rozpuštění z údajného důvodu tlaku veřejnosti a nejasných vyhlídek jejich stávajících prostorů ke dni 31. 7. 2011, však jeho hlavní aktéři zůstali i nadále aktivní a také jejich propagandistické aktivity skrze četné internetové kanály se nepřerušily.

¹⁰⁶ Ve spolkové zemi Dolní Sasko byl spolek „*Einladung zum Paradies*“ pozorován již tamnější Spolkových úřadem pro ochranu ústavy.. Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2010, dostupné z:

http://www.mik.nrw.de/uploads/media/Verfassungsschutzbericht_2010.pdf. 4.4.2015. Str. 218.

¹⁰⁷ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2010, dostupné z:

http://www.mik.nrw.de/uploads/media/Verfassungsschutzbericht_2010.pdf. 4.4.2015. Str. 218-219.

V Severním Porýní-Vestfálsku zůstala však nadále aktivní skupina „*Die Wahre Religion*“ pořádající pravidelné islámské semináře. Tato skupina zesílila svou činnost zejména v posledních měsících roku 2011. Především strategií šíření „neškodných“ salafistických materiálů na Info-stáncích a jejich kampaně zdarma rozdáváných koránů, se kterými chtějí oslovit co nejširší publikum. Tato jejich propagandistická činnost započala v roce 2011 a s mírnými změnami pokračovala intenzivně i v roce 2012.

V roce 2011 zaznamenal úřad pro ochranu ústavy v Severním Porýní-Vestfálsku přibližně 500 aktivistů a poměrně velké množství jejich sympatizantů. Řadí se zejména k politickému salafismu, nebylo zjištěno, že by měl někdo z nich přímou souvislost k teroristům. Přibližně 5% z nich se řadí k džihádistickému směru salafismu. Udává se, že existuje přibližně na 30 spolků, které nejsou aktivní pouze v Severním Porýní-Vestfálsku, ale jsou transregionálně aktivní a to převážně přes internetové sítě.¹⁰⁹ Přesný počet samozřejmě nelze stanovit, především u těch, kteří nejsou tak aktivní, jedná se tedy pouze o odhady. Přestože někteří salafisté jsou ovlivněni džihádistickou ideologií, tak jen skutečně malá část z nich vykoná nějaké násilí doma nebo v zahraničí.¹¹⁰

V rámci kampaně voleb do sněmovny parlamentu v Severním Porýní-Vestfálsku došlo k četným anti-islámským pretestům, při kterých extrémní pravicová strana „Pro NRW“ ukázala před mešitou karikatury *Muhammada* od dánského karikaturisty Kurta Westergaarda. Pouliční násilnosti proběhly 1. 5. 2012 ve městě Solingenu a o pět dní později

¹⁰⁸ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2010, dostupné z: http://www.mik.nrw.de/uploads/media/Verfassungsschutzbericht_2010.pdf, 4. 4. 2015, str. 219.

¹⁰⁹ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2011, dostupné z: http://www.mik.nrw.de/uploads/media/Verfassungsschutzbericht_2011.pdf, 4. 4. 2015, str. 231-232.

¹¹⁰ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2011, dostupné z: http://www.mik.nrw.de/uploads/media/Verfassungsschutzbericht_2011.pdf, 4. 4. 2015, str. 20.

v Bonnu nedaleko König-Fahd-Akademie, kde došlo k ozbrojenému konfliktu mezi salafistickým aktivistou a policií. Jeden ze salafistických demonstrantů zranil těžce dva policisty a byl odsouzen trestem odnětí svobody na 6 let.¹¹¹ Tento konflikt byl prvním zpozorovatelným konfliktem mezi islamisty a nějaké proti-islámské skupiny.¹¹²

V červnu roku 2012 zakázalo celostátně ministerstvo vnitra činnost džihádisticky orientované skupiny „*Millatu Ibrahim*“, která vyzývala všechny muslimy k aktivnímu boji proti ústavnímu pořádku. Svou ideologii šířili jak přes internet, tak ve stejnojmenné mešitě v Solingenu.¹¹³ Jiná následnická organizace není doposud známá, někteří jejich bývalí členové odcestovali do zahraničí a koncem roku se údajně měli zdržovat na území Sýrie.¹¹⁴

Ani rozpuštěním několika salafistických spolků jejich aktivita nezeslábla, šíření a prosazování své ideologie přesunuli hlavně na internet.

Výroční zpráva Spolkového úřadu pro ochranu ústavy roku 2012 uvádí, že počet salafistů se od roku 2011 zdvojnásobil a to přibližně z 500 na 1000 aktivistů. Z toho kolem 900 osob patří k politickému proudu, ti nemají žádnou přímou souvislost s terorismem, a zbylých 100 stoupců se řadí k džihádistickému proudu salafistů. V Severním Porýní-Vestfálsku

¹¹¹ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2012, dostupné z: http://www.mik.nrw.de/uploads/media/Verfassungsschutzbericht_2012.pdf, 4. 4. 2015, str. 21-22.

¹¹² Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2011, dostupné z: http://www.mik.nrw.de/uploads/media/Verfassungsschutzbericht_2011.pdf, 4. 4. 2015, str.20.

¹¹³ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2011, dostupné z: http://www.mik.nrw.de/uploads/media/Verfassungsschutzbericht_2011.pdf, 4. 4. 2015, str. 231.

¹¹⁴ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2013, dostupné z: http://www.mik.nrw.de/fileadmin/user_upload/Redakteure/Verfassungsschutz/Dokumente/VS-Berichte/aktuell.pdf, 6. 4. 2015, str. 272.

je nejméně 50% salafistů německými občany¹¹⁵, hlavní jazyk je němčina, která je u většiny i rodným jazykem, jedná se o multi-etnické prostředí, které je tvořeno z 90% převážně imigranty 2., 3. a 4. generace, kteří původem pocházejí sice z islámského, arabského nebo tureckého prostředí, ale své rodné jazyky málokdy plynule ovládají. U zbylých 10% se pak jedná o konvertity.¹¹⁶

Podle výroční zprávy roku 2013 se salafistické hnutí stalo nejrychleji se rozšiřujícím extremistickým hnutím. Během roku 2013 stoupl počet tohoto hnutí o dalších 500 aktivistů, tzn. z 1000 na 1500,¹¹⁷ z toho 150 aktivistů se řadí džihádistické formě tohoto směru.¹¹⁸ V tomto roce se stalo pozorování salafistických aktivit bezpečnostními složkami (Verfassungsschutz) NRW jako hlavní bod, protože se salafistická scéna v mnoha městech NRW značně rozšířila. Akce rozdávání zdarma Koránů skupinou DWR se v roce 2013 znovu konala, během roku tohoto roku byl založen nový spolek pod názvem „*Helfen in Not*“ se sídlem ve městě Neuss. Tento spolek se prezentuje jako pomocný spolek na podporu potřebným muslimům, svou činnost zaměřují převážně na pomoc válkou postiženým muslimů v Sýrii. Ukázalo se, že tento spolek je spojen s určitými představiteli salafistické sítě, kteří se řadí k nenásilné formě

¹¹⁵ V roce 2013 to bylo již 75%. Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2013, dostupné z:

http://www.mik.nrw.de/fileadmin/user_upload/Redakteure/Verfassungsschutz/Dokumente/VS-Berichte/aktuell.pdf, 5. 4. 2015, str. 269.

¹¹⁶ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2012, dostupné z:

http://www.mik.nrw.de/uploads/media/Verfassungsschutzbericht_2012.pdf, 4. 4. 2015, str. 250-251.

¹¹⁷ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2013, dostupné z:

http://www.mik.nrw.de/fileadmin/user_upload/Redakteure/Verfassungsschutz/Dokumente/VS-Berichte/aktuell.pdf, 5. 4. 2015, str. 25.

¹¹⁸ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2013, dostupné z:

http://www.mik.nrw.de/fileadmin/user_upload/Redakteure/Verfassungsschutz/Dokumente/VS-Berichte/aktuell.pdf, 5. 4. 2015, str. 268.

salafismu, však jejich představenstvo se dříve vyskytovalo na „listině“ extremistické islamistické ideologie.

Dále je pak činný také spolek Ansaar Düsseldorf, založený již v roce 2012. Sám sebe prezentuje jako pomocný spolek určený svým muslimským bratrům a sestrám v zahraničí i Německu. Také je pevně provázán s německými salafisty. Po celém Německu je činný tzv. „Ansaar International Teams“, kteří se snaží skrze Info-stánky a internetové stránky získat nové členy. Jejich hlavní bod programu je humanitární pomoc v Sýrii.¹¹⁹

V souvislosti rekrutování pro džihád do Sýrie odcestovalo do konce roku 2013 240 osob z celé spolkové země, z toho 100 osob pocházelo z NRW. Věková kategorie se pak pohybuje v rozmezí od 18 do 25 let. Jedna část z nich odjela do krizové oblasti s humanitární pomocí a pendlují mezi Německem a Sýrií, další část setrvává jako pomocná síla přímo v centrech odehrávajících se bojů a poslední část se účastní přímo aktivně boje, některé osoby spadající do těchto dvou částí se vracejí zpět do Německa a především ti, co se účastnili aktivně boje, mohou představovat pro spolkovou zemi největší nebezpečí.¹²⁰

Odhadovaný počet salafistů v NRW z prosince 2014 je 1800 členů z celkového počtu 6700 stoupenců z celého Německa.¹²¹

¹¹⁹ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2013, dostupné z: http://www.mik.nrw.de/fileadmin/user_upload/Redakteure/Verfassungsschutz/Dokumente/VS-Berichte/aktuell.pdf, 6. 4. 2015, str. 271-272.

¹²⁰ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nord rhein-Westfalen, Verfassungsschutzbericht 2013, dostupné z: http://www.mik.nrw.de/fileadmin/user_upload/Redakteure/Verfassungsschutz/Dokumente/VS-Berichte/aktuell.pdf, 6. 4. 2015, str. 276.

¹²¹ Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nordrhein-Westfalen, Extremistischer Salafismus: Ursachen, Gefahren und Gegenstrategien, 2014, str. 4.

9.2 Hesensko

Podle výroční zprávy Spolkového úřadu Hesenska z roku 2011 pobývalo v této spolkové zemi odhadem 700 salafistů. V roce 2008 byl založen skupinou DawaFFM kanál na YouTube. Aktéři této skupiny jsou v kontaktu s jinými salafisty po celém Německu. Většina hesenských salafistů se řadí k politickému směru, ale značný počet je i džihádisticky orientovaných. Odhadovaný počet příznivců tohoto směru v zemi z roku 2013 je 1200. Islámské spolky „Islamische Audios“ a „DawaFFM“ i s organizací „Internationaler Jugendverein Dar al-Schabab e.V.“, která částečně spadá pod DawaFFM, byla ministerstvem zakázány v roce 2013. Zakázána byla také skupina spadající pod organizaci „Millatu Ibrahim“ An-Nussrah. Důvod zákazu skupiny DawaFFM i její podružné skupiny bylo zjištění snah narušit ústavní pořádek a demokratické principy. Po zákazu těchto spolků se strhla velká vlna kritiky ze strany salafistických přívrženců. Kteří to prohlásili za „velkou ofenzivu proti německým muslimům“. Salafističtí kazatelé jako Vogel a další vyjádřili sounáležitost se zakázanou skupinou DawaFFM a jeho hlavním protagonistou šajchem Abdellatifem. Kvůli zákazu DawaFFM a Dar al-Schabab vznesli jejich stoupenci žalobu před Spolkovým soudem (Bundesverwaltungsgericht). Žádost spolku o zrušení zákazu činnosti byla v listopadu 2013 soudem zamítnuta a zákaz nabyl právní moci v květnu 2014. Následkem zákazu činnosti těchto skupin bylo zvýšení aktivit jejich aktérů na internetu a oblasti da'wa – práce. Abdellatif často vysílal své přednášky přes internet a organizoval sbírky, jejichž výnos byl posílán do Sýrie. V kontaktu byl s jinými salafistickým kazateli a podporoval je v jejich projektech, například se angažoval v projektu „Lies!“, organizovaným Abú Nagiem. Tato akce proběhla ve městech Frankfurt nad Mohanem, Offenbachu, Neu-Isenburgu, Dietzenbachu, Wiesbadenu, Fuldě a dalších.

Největší rozsah akce byl ve Frankfurtu nad Mohanem, kde salafisté ukázali svou organizovanost a to například jednotným oblečením apod.

Oproti dřívějším letům v roce 2013 nepořádali hesenští salafisté žádné islámské semináře, zato se zaměřili na pořádání charitativních akcí ve prospěch Sýrie a v září se konal ve Frankfurtu nad Mohanem 2. islámský mírový kongres, jehož motto bylo: „Wie erlangt man denWeltfrieden?“ (Jak dosáhnout světového míru?). Kongresu se zúčastnilo až na 700 osob a několik dalších stovek účastníků stálo za plotem. Funkci hlavních řečníků měl Vogel se Svenem Lau. Na této akci se také vybrala finanční částka podporující Sýrii. Akce se obešla bez velkých problémů, paralelně proběhla protidemonstrace, při které si účastníci obou stran vyměnili své názory. Pierre Vogel hodnotil tuto akci za velmi povedenou.¹²²

9.3 Bavorsko

Od konce 90. let se formuje islamistická scéna v bavorském městě Neu-Ulm. Od roku fungoval v tomto městě spolek „*Multikulturhaus*“, který byl roku 2005 bavorským ministerstvem vnitra zrušen. Hlavní roli v této skupině hrál egyptský lékař Dr. Yehia Yousif, který se stal jeho předsedou roku 2001. Veřejně volal po ozbrojeném džihádu a v roce 2004 byl vyhoštěn z Německa. V následujících letech sloužil jako centrum islamistů „*Islamisches Informationszentrum*“, který v roce 2007 byl z vlastní iniciativy rozpuštěn. I přesto, že tyto spolky byly zrušeny, tak jejich členové zůstávají i nadále aktivní.¹²³

¹²² Hessisches Ministerium des Innern und für Sport, Verfassungsschutz in Hessen, Bericht 2013, Wiesbaden 2014, s. 31-37.

¹²³ Bayerisches Staatsministerium des Innern, Verfassungsschutzbericht 2010, München 2011, str. 79-80.

Podle výroční zprávy vydané bavorským ministerstvem vnitra patřilo v roce 2011 k salafistické scéně v Bavorsku 450 členů. Ve městech jako Nürnberg, München, Augsburg, Regensburg a Bayreuth probíhá pravidelná misijní činnost v různých Info-stáncích, ve kterých členové tohoto ideologického směru rozdávají různé salafistické publikace. Příznivci tohoto hnutí nejsou činní jen na ulicích ve městech, ale také na internetu, kde bychom mohli najít například stoupence bavorského spolku „Dawa Center Munich e.V.“ a „Islamische Verein Augsburg e.V.“.¹²⁴

V roce 2012 se počet stoupenců salafismu v Bavorsku zvedl na 500 členů¹²⁵, jejichž většina se řadí k politickému směru salafismu. Další města, ve kterých salafisté rozšiřují svou misijní činnost, jsou Weiden, Schwandorf, Ingolstadt a Erlangen. Dále proběhla také v Bavorsku propagandistická kampaň *Abu Nagieho „Lies!“*, trvající od podzimu 2011, při které byly zdarma rozdávány korány. Zintenzivnily také přednášky a islámské semináře, které probíhaly v mešitách jako El-Salam a Darul-Quran v Mnichově, v augsburské mešitě Salahuddin, v as-Siddiq mešitě v Regensburku a v Taqwa mešitě ve městě Bayreuth.¹²⁶

Odhaduje se, že v roce 2013 byl počet sympatizantů se salafistickou ideologií v Bavorsku 550.¹²⁷

9.4 Brémy

Počet příznivců salafistického směru se v Brémách odhaduje na přibližně 360 osob. V roce 2001 byl založen salafistický spolek „Islamisches Kulturzentrum Bremen e.V.“ (IKZ) Islámské kulturní centrum Brémy. Při páteční modlitbě jej navštěvuje až na 400 osob. Spolupracovali

¹²⁴ Bayerisches Staatsministerium des Innern, Verfassungsschutzbericht 2011, München 2012, str. 83-84.

¹²⁵ Bayerisches Staatsministerium des Innern, Verfassungsschutzbericht 2012, München 2013, str. 16.

¹²⁶ Bayerisches Staatsministerium des Innern, Verfassungsschutzbericht 2012, München 2013, str. 41-42.

¹²⁷ Bayerisches Staatsministerium des Innern, Verfassungsschutzbericht 2013, München 2014, str. 28.

se spolkem EZM, kde vedli společně islámské semináře. Často byli pozváni i zahraniční kazatelé, převážně ze Saudské Arábie. V centru se pravidelně konají islámské vyučování, které se zaměřuje na děti a mladé lidi. Pro ženy se také koná separátně islámské vyučování. Působí zde i kazatel Hassan Dabbagh. V roce 2007 byl založen další salafistický spolek „Kultur & Familien Verein e.V.“ (KuF), který má sloužit jako integrační zázemí pro rodiny s různými národnostmi. K tomuto spolku patří mešita „Masjidu-l-Furqan“, která je považována za místo setkání radikálních salafistů. Tito stoupenci jsou reprezentanti velmi radikální formy takfíru a vyžadují (přinejmenším teoreticky) pro odpadlictví od víry trest smrti. Obhajují také ozbrojený džihád a tímto postojem se odlišují od jiných salafistů, například od spolku IKZ. V Evropě existuje síť – Takfír, do které je tento spolek zapojen, ale tato mezinárodní síť je velmi nestabilní kvůli různým pohledům právě na problematiku takfíru. Za velmi důležitou činnost považují da'wa práci, považují ji za povinnost, a které věnují nejvíce svého času. V roce 2010 vzniklo vydavatelství „Dar ul Firdaus“, při jehož založení hrála tato skupina důležitou nápomocnou roli. Toto vydavatelství slouží jako další nástroj k šíření jejich extremistické ideologie Takfíru. Na internetových stránkách tohoto vydavatelství bychom mohli najít ve většinovém zastoupení právě salafistickou literaturu. V roce 2011 byli odsouzeni dva zakládající členové této skupiny z napojení na teroristickou síť al-Qá'ida, jako trest dostali veřejně prospěšné práce a mezitím byl odsouzen o odnětí svobody na 3,5 roku další jejich člen, kterému bylo dokázáno napojení na al-Qá'idu a plánovaná cesta do výcvikového tábora do Afghánistánu.¹²⁸

¹²⁸ Der Senator für Inneres und Sport, Verfassungsschutzbericht 2013, Brémy 2014, s. 60 – 64.

9.5 Berlín

V Berlíně jsou aktivní salafisté převážně v mešitě As-Sahaba-Moschee ve Weddingu a v mešitě Al-Nur-Moschee v Neukölln, které navštěvují také muslimové, kteří nejsou salafisticky orientovaní. V roce 2011 byl odhadovaný počet členů salafistického hnutí 350, z toho 100 násilně orientovaných.¹²⁹ V Berlíně vycházejí také četné publikace v různých islámských nakladatelstvích jako je As-Sunah-Verlag, v roce 2010 vznikla firma „Stilus Design GmbH“ i se stejnojmenným knihkupectvím a v červnu 2010 vznikl internetový obchod se jménem „Islamische Schriften Verlag“. V roce 2012 proběhla i Berlínem akce Lies!, na této akci se podíleli také Denis C. a Reda S., který mimo jiné propagoval tuto akci na svých internetových stránkách. V květnu proběhly násilné akce mezi salafisty a pravicovým extremistickým hnutím „Pro-Bewegung“, při kterých byli zraněni tři policisté.¹³⁰ Podle Verfassungsschutz je odhad salafistů v Berlíně roku 2013 kolem 500, v roce 2012 tomu bylo 400.¹³¹

9.6 Ostatní spolkové země

Dolní Sasko - Přibližný odhad počtu salafistických příznivců v roce 2011 je 275, v roce 2012 to je 300¹³², roku 2013 330¹³³. Představitelé patří převážně k politickému směru salafismu a jsou zapojeni do celostátních nebo mezinárodních sítí. Do roku 2012 bylo hlavním centrem

¹²⁹ Senatsverwaltung für Inneres und Sport, Abteilung Verfassungsschutz, Berlín 2012, s. 34.

¹³⁰ Senatsverwaltung für Inneres und Sport, Abteilung Verfassungsschutz, Verfassungsschutzbericht 2012, dostupné z: <https://www.berlin.de/sen/inneres/verfassungsschutz/publikationen/verfassungsschutzberichte/>, 8. 4. 2015, str. 36.

¹³¹ Senatsverwaltung für Inneres und Sport, Abteilung Verfassungsschutz, Berlín 2014, s. 59-63.

¹³² Niedersächsisches Ministerium für Inneres und Sport, Verfassungsschutzbericht 2012, Hannover, str. 168.

salafistů město Braunschweig, kde se také nacházela Islámská škola Muhameda *Ciftciho*, která poskytovala v německé řeči přibližně 200 studentům islámské vzdělání. Mezi žáky *Ciftciho* patřil také 25letý *Murad Kutlu*, který 5. 5. 2012 těžce zranil svým nožem při násilných protestech v Bonnu dva policisty poté, co se nechal vyprovokovat od členů „Pro NRW“.

V roce 2013 se konal měsíční seminář, kterého se také zúčastnil jako přednášející s tématem přednášky „Antimodernismus“ Pierre Vogel. Semináře se celkem zúčastnilo 200 příznivců salafismu.

Kromě Braunschweigu je další centrum salafistů ve městě Hannover, kde v mešitě spolku „Deutschsprachiger Islamkreis e. V.“ (DIK) jsou častými hosty P.Vogel, M. Ciftci, H. Dabbagh nebo Sven Lau.

V roce 2013 byl v Osnabrücku založen nový spolek pod názvem „*Afrikabrunnen e.V.*“, jehož členové se angažují, spolu se spolkem „*Helfen in Not e.V.*“, v zajišťování příspěvků pro válkou postižené muslimy v Sýrii.¹³⁴

Durynsko – V Durynsku se podle odhadů nachází přibližně 50 politických salafistů, „Internationale Islamische Kulturzentrum – Erfurter Moschee e. V.“ pořádá nepravidelně propagandistické akce, v Erfurtu je činný jako referent a účastník seminářů H. Dabbagh.¹³⁵

Hamburk – Odhadovaný počet salafistů v Hamburku je kolem 240 osob, z toho se kolem 70 hlásí k džihádistickému směru. Jako i v ostatních městech po celém Německu proběhla kampaň Lies!, kde byly

¹³³ ¹³³ Niedersächsisches Ministerium für Inneres und Sport, Verfassungsschutzbericht 2013, Hannover, str. 165.

¹³⁴ Niedersächsisches Ministerium für Inneres und Sport, Verfassungsschutzbericht 2013, Hannover, str. 170-174.

rozdávány zdarma korány v německém jazyce. Ze známých kazatelů se v Hamburku často objevuje Pierre Vogel, který pořádá různé přednášky. Jeho přednášky se konaly v mešitě El-Imam-Moschee, která je považována za místo, kde se setkávají salafisté z celého Hamburku. V Hamburku působí také spolek „Helfen in Not Team Hamburg“, který shání finanční příspěvky a posílá je do Sýrie, je ale aktivní především přes internet.¹³⁶

Sasko – Stoupencům tohoto směru je věnovaná větší pozornost v Lipsku v okolí mešity Al-Rahman-Moschee, ve které zastává funkci imáma Hassan Dabbagh. Ten v roce 2014 pořádal v Lipsku islámský seminář. Výroční zpráva uvádí, že v roce 2014 byl počet salafistů v Sasku kolem 130, v roce 2013 kolem 100.¹³⁷

10 PROCES RADIKALIZACE

Pod pojmem radikalizace se rozumí proces socializace a začlenění do extremistického popřípadě teroristického prostředí.¹³⁸ Důvody radikalizace jsou různorodé, ať je to jejich nespokojenost s vlastním životem nebo vnitřní rozpory v jejich rodině, kde mladí lidé obtížně překonávají žití mezi světem společenské modernity a konzervativním přístupem rodiny. Také mají pocit jakéhosi vyloučení z majoritní společnosti.¹³⁹ Podle Spolkových úřadů pro ochranu ústavy roste salafismus především tam, kde se tito mladí lidé, ať jsou to již potomci

¹³⁵ Innenministerium, Verfassungsschutzbericht Freistaat Thüringen 2013, vydáno 2014, dostupné z: http://www.auslaenderbeauftragter-thueringen.de/imperia/md/content/verfassungsschutz/bericht_2013.pdf, str. 104-105., 6. 4. 2015.

¹³⁶ Freie und Hansestadt Hamburg Behörde für Inneres und Sport Landesamt für Verfassungsschutz, Verfassungsschutzbericht 2013, Hamburk 2014, s. 46-51.

¹³⁷ Sächsisches Staatsministerium des Innern und Landesamt für Verfassungsschutz Sachsen, Verfassungsschutzbericht 2014, Drážďany 2015, s. 195-198.

¹³⁸ Bundesamt für Verfassungsschutz und Landesbehörden für Verfassungsschutz, *Salafistische Bestrebungen in Deutschland*, Kolín, 2012, s. 15.

¹³⁹ Bundesamt für Verfassungsschutz und Landesbehörden für Verfassungsschutz, *Salafistische Bestrebungen in Deutschland*, Kolín, 2012, s. 15

migrantů nebo konvertitů, snaží najít odpovědi na jejich otázky právě ohledně jejich identity, jejich místa v životě a obecného smyslu žití. Na tyto otázky jim bravurně odpovídají na svých přednáškách a seminářích různí kazatelé, nebo ještě častěji hledají odpovědi na mnohých internetových portálech.¹⁴⁰ Právě náboženství, ve kterém se často ani oni sami nevyznají, jim nabízí určité zakotvení, nalezení toho hledaného místa ve společnosti. Salafističtí kazatelé, kteří se snaží získat na svou stranu nové příznivce, mají právě s mladými lidmi nejméně práce. Dostávají se s nimi do kontaktu díky pořádání různých akcí jako například fotbalových utkání nebo oslavy nového roku. Zpravidla vždy rozdají kazatelé své kontakty a pozvou mladé lidi na nějakou přednášku či seminář. V posledních letech se důležitým fenoménem stává Popdžihádismus jako radikální kultura mladých lidí. Salafistické skupiny nabízejí novým členům: vědomosti o islámu, téměř 100% příslib, že se dostanou do ráje, zprostředkování jasného obrazu světa, určitou „poslušnost“ pro lidi, kteří touží po pevných pravidlech a strukturách, komunitu a vymezenou identitu - salafisté jsou si rovni, nabízí jim se stát součástí nějaké světové společnosti, maximální pozornost ze strany rodin, společnosti a školy a další.¹⁴¹

Důležitou roli k rozšíření této ideologie a také k větší radikalizaci sehrál internet. V době, kdy internet nebyl ještě tolik rozšířen, byli kazatelé odkázáni šířit své myšlenky pouze lokálně, většinou v blízkém okolí založené mešity nebo nějaké jiné modlitebny. Po rozšíření internetu se radikalizace zesílila a to převážně v džihádistickém směru salafismu. Prostřednictvím možnosti přímého spojení přes internet, ať jsou to již různé chatovací místnosti nebo Facebook, se mladí lidé snadněji

¹⁴⁰ Bundesamt für Verfassungsschutz und Landesbehörden für Verfassungsschutz, *Salafistische Bestrebungen in Deutschland*, Kolín, 2012, s. 15

¹⁴¹ Inhalte und Ergebnisse der Fachtagung - SALAFISMUS IN DEUTSCHLAND Erscheinungsformen und Ansätze für die Präventionsarbeit im Jugendbereich, Kolín, 2013, s. 15-16.

dostanou do kontaktu s extremistickými skupinami nebo kazateli a mohou s nimi přímo a rychle řešit jejich problémy.¹⁴²

Cílem internetové propagandy je pak indoktrinace nové cílové skupiny, mobilizace pasivních sympatizantů k aktivním internetovým aktivistům, přeměna individuální diskriminační zkušenosti na kolektivní pocit nespravedlnosti, vytvoření virtuální sítě sympatizantů s globálním džihádistickým hnutím a také rekrutování pro globální džihád.¹⁴³

Proces radikalizace mladých lidí na internetu probíhá v několika fázích:

1. Hledání různých informací ohledně ozbrojeného boje.
2. Zobrazování válečných videí a vizualizace mrtvých a poraněných.
3. Vytvoření účtu na Facebooku nebo YouTube.
4. Interakce s dalšími příznivci, kteří koukají na salafistická videa a zveřejňují je.
5. Vlastní zveřejnění džihádistického videa.
6. Kontakt s ostatními aktivisty, kteří vytvářejí propagandu salafismu na internetu.
7. Členství na salafistických džihádistických webových fórech.
8. Založení vlastních džihádistických webových stránek.¹⁴⁴

I přesto, že se jen opravdu malá část z radikalizujících jedinců přidá k násilné formě islamismu, tak je zjištěno, že většina islamistů, prosazujících k dosažení svých cílů násilí, vychází právě ze salafistické

¹⁴² Inhalte und Ergebnisse der Fachtagung - SALAFISMUS IN DEUTSCHLAND Erscheinungsformen und Ansätze für die Präventionsarbeit im Jugendbereich, Kolín, 2013, s. 19.

¹⁴³ Inhalte und Ergebnisse der Fachtagung - SALAFISMUS IN DEUTSCHLAND Erscheinungsformen und Ansätze für die Präventionsarbeit im Jugendbereich, Kolín, 2013, s. 19.

¹⁴⁴ Inhalte und Ergebnisse der Fachtagung - SALAFISMUS IN DEUTSCHLAND Erscheinungsformen und Ansätze für die Präventionsarbeit im Jugendbereich, Kolín, 2013, s. 20.

ideologie. První dokončený teroristický čin spáchaný na území Německa byl v roce 2011 na frankfurtském letišti na americké vojáky.¹⁴⁵

11 PREVENCE

Prevence radikalismu nemá v Německu dlouhou historii. Co se týká západní Evropy, tak programy zaměřující se na prevenci se začali ve větší míře objevovat po teroristickém útoku z 11. září 2001 a to nejprve ve Velké Británii. Vzhledem k tomu, že Německo nezažilo tak velké teroristické útoky, jako byl například útok v Madridu roku 2004 nebo v Londýně v roce 2005, zatím nebyla vytvořena nějaká celostátní strategie prevence. Existují pouze ojedinělé projekty.¹⁴⁶

Prevence má obecnou úlohu identifikovat možné problémy a kriticky zhodnotit potenciální rizika a na základě těchto odhadů přijmout zvláštní preventivní opatření.¹⁴⁷ Nejčastěji se tento pojem používá v souvislosti k poruchám zdraví, kde prevence hraje roli v zabránění vzniku nemocí, vad, zranění a jejich následků. Tento pojem je však používán i v souvislosti s různými typy chování, které mohou mít nějaké negativní následky, jako například alkoholismus.

„Obecně se soudí, že předcházení negativním důsledkům některých nežádoucích jevů je z hledisek soc., ekon., etických, zdravotních apod. výhodnější než zákroky proti již vzniklým defektům.“¹⁴⁸

Prevenci můžeme rozdělit do třech kategorií – primární, sekundární a terciární. Opatření primární prevence se nevztahují pouze na jednu

¹⁴⁵ Bundesamt für Verfassungsschutz und Landesbehörden für Verfassungsschutz, *Salafistische Bestrebungen in Deutschland*, Kolín, 2012, s. 15.

¹⁴⁶ Ceylan, R., Kiefer, M., (2013): *Salafismus: Fundamentalische Strömungen und Radikalisierungsprävention*, s. 99-100.

¹⁴⁷ Ceylan, R., Kiefer, M., (2013): *Salafismus: Fundamentalische Strömungen und Radikalisierungsprävention*, s. 100.

cílovou skupinu, ale oslovují všechny společenské skupiny. Primární prevence nechce v první řadě zcela zamezovat negativnímu dopadu, ale klade si za cíl stabilizovat životní podmínky mladých lidí. Ideální místo pro provádění primární prevence jsou společenské prostory, ve kterých přijdou dohromady rozdílní lidé, například rozdílného původu či náboženství. Jedná se jak o školy, tak i volnočasové zařízení. Také se musí rozlišovat mezi pedagogickou prevencí a prevencí represivní ze stran úřadů, policie a justice, které jasně cílí na postih kriminality. Pedagogická prevence chce dosáhnout vyšších cílů v kontextu změny pohledu na svět a postojů.¹⁴⁹

Sekundární prevence je pro ty lidi, kteří se nachází z nějakého důvodu v tíživé situaci, nebo jsou u nich zjištěny rizikové faktory, kteří se ještě nemusejí zpravidla chovat nějakým způsobem deviantně, ale mohlo by se to u nich později vyvinout. Typické pro tento typ prevence jsou programy pro cílové skupiny jako například drogová prevence, prevence kriminality a násilí.

Co se týká počtu programů sekulární prevence přímo souvisejících se salafistickým hnutím, bychom našli jen velmi malé číslo. V lednu roku 2012 byly vybudovány, s pomocí státních fondů pod záštitou úřadu pro migraci a uprchlictví, tři poradny. Zaměřují se na rodiče, učitele a pedagogické pracovníky, kteří se znepokojují možné radikalizace mladých lidí a mají otázky ohledně islámského radikalismu.¹⁵⁰ Jedna z těchto poraden se nachází v Berlíně a je pojmenovaná „*Hayat*“, což v arabštině a turečtině znamená „*Život*“. Byla založena v roce 2011 pod záštitou ZDK – Gesellschaft Demokratische Kultur (Společnost demokratické kultury). Jedná se o německé poradenské centrum pro osoby nebo příbuzné osob,

¹⁴⁸ Petrussek, M., Vodáková, A. (1996): Velký sociologický slovník, Svazek 2, s. 842.

¹⁴⁹ Ceylan, R., Kiefer, M., (2013): *Salafismus: Fundamentalische Strömungen und Radikalisierungsprävention*, s. 111.

¹⁵⁰ Ceylan, R., Kiefer, M., (2013): *Salafismus: Fundamentalische Strömungen und Radikalisierungsprävention*, s. 112-113.

kteří se radikalizovali salafistickým směrem nebo se připojili k nějaké militantní džihádistické skupině a také pro ty, co dokonce vycestovali do válečné oblasti. V tomto centru najdou pomocnou ruku také ti, kteří byli v kontaktu s militantní džihádistickou skupinou, ale kontakt přerušili, nebo z nějaké takovéto skupiny chtějí odejít.¹⁵¹

Cíl těchto poraden není pouze pomáhat lidem v těžké životní situaci, ale mají také úkol podávat dostatečné a zřetelné informace o tom, aby si člověk uvědomil, že prožívání hluboké víry by nemělo být zaměňováno s násilím nebo terorismem.¹⁵²

Terciární prevence se zaměřuje na lidi, kteří se již dostali do nějaké problematické situace a cílem prevenčních programů je předejít další eskalaci a „odpoutat“ lidi od závislostí, násilí, extremistických skupin a zajistit jim život bez podílení se dále na kriminálních zločinech. Tento způsob prevence se stává velmi obtížným především z toho důvodu, že je velmi těžké se dostat k těmto lidem a jejich napravení není pro odborné pracovníky o nic snadnějším. K přímým prevenčním opatřením patří například práce s pachateli v nápravném zařízení a programy podporující odstoupení od radikální skupiny. Za nepřímou prevenci je také považováno například školení odborných pracovníků a různé systémy a programy sloužících k začlenění pachatelů do běžného života. Relativně známý, však vyvolávající rozporuplné názory, je program „HATIF!“, název je zkratkou „Heraus aus Terrorismus und islamischem Fanatismus“ (Pryč od terorismu a islámského fanatismu), který probíhal v letech 2010 – 2014 pod záštitou Spolkového úřadu pro ochranu ústavy. Další programy stejného rázu a jejich realizace jsou v jedné v Düsseldorfu a ve spolkové zemi Severní Porýní-Vestfálsko.¹⁵³

¹⁵¹ <http://hayat-deutschland.de/hayat/>, 5.5.2015.

¹⁵² ¹⁵² Ceylan, R., Kiefer, M., (2013): *Salafismus: Fundamentalische Strömungen und Radikalisierungsprävention*, s. 113.

¹⁵³ Ceylan, R., Kiefer, M., (2013): *Salafismus: Fundamentalische Strömungen und Radikalisierungsprävention*, s. 115.

11.1 Prevence radikalismu v oblasti péče o mládež a politického vzdělávání

Dva úspěšné projekty, které se zaměřují na prevenci je projekt pod názvem „Ibrahim trifft Abraham“ (Ibráhím potkává Abraháma) a „Dialog macht Schule“.¹⁵⁴

Projekt „*Ibrahim trifft Abraham*“ je projekt kombinovaný se soutěží, který se zaměřuje výhradně pouze na chlapce ve věkovém rozmezí mezi 14 a 18 lety, neboť podle výzkumů na teroristické činy, například podle nizozemského výzkumníka Edwina Bakker, se ukázalo, že členy džihádistických skupin jsou především muži. Projekt probíhá ve spolupráci s „Ministerium für Inneres und Kommunales des Landes Nordrhein-Westfalen“ (Ministerstvo vnitra a komunální země Severní Porýní Vestfálsko) a to od roku 2010 v Düsseldorfu. Založeny byly též internetové stránky (www.ibrahim-trifft-abraham.de), kde se nacházejí aktuální informace. Projekt je podporován v rámci programu „*Initiative Demokratie Stärken*“ pod záštitou „*Bundesministeriums für Familie, Senioren, Frauen und Jugend*“ (Spolkové ministerstvo pro rodinu, seniory, ženy a mládež). Program se zaměřuje na mládež, rodiče, školy, odborné pracovníky vzdělávacích institucí a další.

Pro mladé lidi klade kontakt s různými životními styly, náboženstvím a celkovými pohledy na svět vysoké požadavky na jejich mnohoznačnou a frustrační toleranci. Tato skutečnost platí především pro mladé lidi, kteří pocházejí, co se týká vzdělání, ze znevýhodněného prostředí. Pro tyto lidi jsou takto vysoké požadavky těžko zvládnutelné a tyto problémy se mohou odrazit špatnými výsledky ve škole, v práci nebo komplikovanými vztahy v rodině. Platí to převážně u chlapců. Tato situace, ke které se přidá ještě například zkušenost s diskriminací, může vést k tomu, že tito

¹⁵⁴ Ceylan, R., Kiefer, M., (2013): *Salafismus: Fundamentalische Strömungen und Radikalisierungsprävention*, s. 132.

jedinci najdou porozumění u některé více či méně extremistické ideologii jako je salafismus, který rozhodně na stupnici oblíbenosti a atraktivnosti zaujímá přední místo.

Jedním z cílů projektu je získání respektu u jedinců k jiným náboženstvím, než sám jedinec vyznává, stejně tomu je také k odlišné ideologii. Způsob docílení tohoto požadavku je například takový, že si chlapci vymění své role a pokusí se vcítit do toho druhého. Další aktivity, které chlapci v rámci tohoto projektu podstoupí, jsou například celodenní výlety, návštěva mešity, kostela, synagogy, následná diskuze a další. V letech 2011 a 2012 se zúčastnilo tohoto projektu na 11 skupin přibližně po 8 členech.¹⁵⁵

11.2 Prevence radikalismu ve školách

Škola se jeví jedním z nejdůležitějších faktorů, který hraje významnou roli v prevenci radikalismu. Z důvodu povinné školní docházky docházejí do školy děti bez rozdílů sociálního zázemí, náboženství a původu.

Předpokládá se, že dobře vzdělaný a informovaný člověk by se v pozdějším věku nemusel ztotožňovat, podporovat a přidávat k jakékoli radikální skupině, ať již k islamistické nebo jiné. Škola v dnešní době není pouze místem určeným k získávání určitých vědomostí, ale stává se také důležitým společenským místem, ve kterém dochází k interaktivním procesům v rozvoji osobnosti každého člověka.

Hlavní vzdělávací záměr, který nabývá v posledních letech na významu, je vidět ve zprostředkování odborných znalostí široké veřejnosti. Ve školním řádu spolkové země Severní Porýní-Vestfálsko je psáno, že by se studenti a studentky měli naučit jednat především nezávisle a samostatně, hájit své názory a respektovat názory ostatních,

¹⁵⁵ Ceylan, R., Kiefer, M., (2013): *Salafismus: Fundamentalische Strömungen und Radikalisierungsprävention*, s. 130-150.

v otázkách náboženských a všeobecných pohledech na svět by se měli samostatně rozhodovat a ve vztahu k ostatním a jejich rozhodnutím vyvíjet porozumění a toleranci, a k lidem jiných národností se chovat bez předsudků a poznávat jejich kulturu a hodnoty. Tento cíl je zásadní a pracuje se na něm během celé školní docházky. Prevence radikalizace je definovaná na základě právního ustanovení jako úloha, která má vychovávat žáky a žákyně k demokratickým principům.¹⁵⁶

¹⁵⁶ Ceylan, R., Kiefer, M., (2013): *Salafismus: Fundamentalische Strömungen und Radikalisierungsprävention*, s. 151.

12 ZÁVĚR

Stanovit jednoznačně co znamená obecně pojem salafismus je komplikované a mnozí autoři se na jednotné definici neshodnou. Tento pojem se snažím čtenářům alespoň stručně přiblížit ve třetí kapitole, které předchází osvětlení vybraných arabských termínů a vymezení ideologických pojmů.

Jedním z cílů této diplomové práce s názvem „Salafismus v Německu“ bylo podání uceleného přehledu týkajícího se salafistických kazatelů, prezentace jejich postojů a názorů. Tato problematika byla zpracovaná na základě dostupných materiálů v německém jazyce. V práci je nastíněn vývoj a změny v ideologickém myšlení jednotlivých aktérů, jejich postoje nejen vztahujících se k salafismu v Německu, ale také v zahraničních otázkách vzájemné spolupráce v rámci tohoto hnutí.

Další cíl byl zprostředkovat čtenáři přehled a vývoj salafismu v celoněmeckém měřítku a následně také pohled do jednotlivých spolkových zemí, jejich konkrétní vývoj a následnou komparaci. K detailnímu popsání vývoje salafistické scény v konkrétních spolkových zemích jsem využila výroční zprávy vydané Spolkovým úřadem pro ochranu ústavy, které se podrobněji začali zajímat o otázku salafismu především po roce 2010. Tyto materiály mi poskytly informace nejen o určitých akcích, pořádaných salafisty na území jednotlivých zemí, ale také přibližný odhad stoupenců tohoto fundamentálního směru, včetně jejich přibližné typologie.

Otázkou klasifikace salafistického hnutí se konkrétněji zabírám v páté kapitole, kde salafisty dělím do třech základních skupin a to do puristické, politické a džihádistické. Největší prostor jsem poskytla právě politickému salafismu, který je na území Německa zastoupen v největším měřítku.

Salafismus je atraktivní především pro mladé lidi, kteří jsou nespokojeni s vlastním životem nebo vnímají vnitřní rozpory v jejich

rodině. Mnohdy obtížně překonávají žití mezi světem společenské modernity a konzervativním přístupem rodiny. Také mohou mít pocit jakéhosi vyloučení z majoritní společnosti. Otázce radikalizace mladých lidí k tomuto směru se věnuji podrobněji v desáté kapitole.

13 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ

BARŠOVÁ, Andrea; BARŠA, Pavel. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita Mezinárodní politologický ústav, 2005.

BEHNAM, Said; HAZIM, Fouad; *Salafismus: Auf der Suche nach dem wahren Islam*. Freiburg im Breisgau: Herder Verlag, 2014.

BERÁNEK, Ondřej. *Saúdská Arábie: mezi tradicemi a moderností: domácí politika, salafijská ideologie a zahraniční vztahy*. Praha: Volvox Globator, 2007.

Bundesamt für Verfassungsschutz und Landesbehörden für Verfassungsschutz. *Salafistische Bestrebungen in Deutschland*, Kolín, 2012.

GAUVAIN, Richard. *Salafi Ritual Purity: In the Presence of God*. New York, 2013.

KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996.

OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*. Praha: Libri, 2009.

CEYLAN, Rauf; KIEFER, Michael. *Salafismus: Fundamentalische Strömungen und Radikalisierungsprävention*. Wiesbaden: Springer VS, 2013.

FLEISSIG, Jiří; BAHBOUH, Charif. *Malá encyklopedie islámu*. Brandýs nad Labem: Dar Ibn Rushd, 1993.

KORÁN. Přeložil Ivan Hrbek. Brno: Levné knihy a.s., 2010.

KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2006.

LINDOW, Annike. *Salafismus in Deutschland – sein deutscher Prediger Pierre Vogel*. Nordhausen: Verlag Traugott Bautz GmbH, 2014.

PETRUSEK, Miloslav; VODÁKOVÁ, Alena. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996.

KLAPETEK, Martin. *Muslimské organizace v Německu, Rakousku a Švýcarsku: význam náboženství jako identifikačního prvku při integraci do západních společností*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. 2011.

WIEDL, Nina; BECKER, Carmen. Populäre Prediger im deutschen Salafismus. In SCHNEIDERS, T. G. (ed.). *Salafismus in Deutschland: Ursprünge und Gefahren einer islamisch-fundamentalistischen Bewegung*. Bielefeld: transcript Verlag, 2014.

Internetové zdroje

BAER, Dirk (2012): Salafistische Propaganda im Internet: Von der reinen Mission bis zum globalen Jihad – Die wesentliche ideentheoretischen Unterschiede unter den salafistischen Strömung in Deutschland. [online]. Magdeburger Journal zur Sicherheitsforschung. Dostupné z: http://www.sicherheitsforschung-magdeburg.de/journal_archiv.html.

Bundesrat, (2011): *Lagebild zur Verfassungsfeindlichkeit salafistischer Bestrebungen, 192. Sitzung der Innenministerkonferenz*. [online]. Frankfurt a.M., Anlage zu Nr. 14, str.12; Dostupné z <http://www.innenministerkonferenz.de/IMK/DE/termine/to-beschluesse/20110622.html?nn=4812206>.

CEYLAN, Rauf (2012): *Fundamentalismus, Islamismus und Dschihadismus als antimodernistische Gegenentwürfe*. [online]. Osnabrück. Dostupné z: http://www.ofg.uni-osnabrueck.de/jahrbuch-pdf/2012/JB_2012_Ceylan.pdf.

Das Statistik-Portal. Anzahl der Muslime in Deutschland nach Glaubensrichtung im Jahr 2014. [cit. 14.5.2015]. Dostupné z:

<http://de.statista.com/statistik/daten/studie/76744/umfrage/anzahl-der-muslime-in-deutschland-nach-glaubensrichtung/>.

MOUSSALLI, Ahmad (2009): *Wahhabism, Salafism and Islamism: Who Is The Enemy?* [online]. Beirut: American University of Beirut. Dostupné z: <http://conflictsforum.org/briefings/Wahhabism-Salafism-and-Islamism.pdf>.

MOZAFFARI, Mehdi. *What is Islamism? History and Definition of a Concept.* [online]. Aarhus. Dostupné z: http://pure.au.dk/portal/files/22326292/What_is_Islamism_Totalitarian_Movements_article.pdf.

OLIDORT, J. 2015, [cit. 31. 3. 2015]. *The Politics of "Quietist" Salafism*, dostupné z: http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2015/02/salafism-quietist-politics-olidort/brookings-analysis-paper_jacob-olidort-inside_final_web.pdf.

Oxford Islamic Studies Online. [online]. Dostupné z: <http://www.oxfordislamicstudies.com>.

PRIES, L. (2013): Was sind Migranten(selbst)organisationen? Bundeszentrale für politische Bildung [online]. Dostupné z: <http://www.bpb.de/>.

WIKTOROWICZ, Quintan (2006): *Anatomy of the Salafi Movement.* [online]. Washington, D.C. Dostupné z: http://archives.cerium.ca/IMG/pdf/WIKTOROWICZ_2006_Anatomy_of_the_Salafi_Movement.pdf.

14 RESUMÉ

This thesis presented by me is about the topic of Salafism in Germany. Salafism has been quite for a long time intensively discussed by the German media and also by the general public.

The aim of this thesis is explanation of Salafism in Germany, bringing a comprehensive overview of Salafi preachers, their attitudes and opinions. At the beginning I will briefly explain meanings of Arabic and ideological terms. In following chapters will be described Muslim life after World War 2 and then separation of Salafism into following groups: Purists, Politicos and Jihadis.

I will refer primarily from foreign literature. Besides English literature mainly German-language sources. I use materials issued by various federal ministries and selected annual reports of individual federal authorities for Protection of the Constitution.